

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Vrijheid tot huwen, prenuptiaal onderzoek en de algemene verklaring van de rechten van de mens

(naar aanleiding van een vonnis van de Rechtbank te Kortrijk d.d. 10 April 1952.)

1. — Wanneer men de evolutie nagaat van het huwelijks- en familierecht, zowel in België als in den vreemde, bemerkt men alras een haast evenwijdige ontwikkeling van drie tendenzen, ontwikkeling die haar ontstaan dankt aan de algemene hedendaagse wereldvisie en die haar weerslag vindt in wetgeving, rechtsleer en rechtspraak : een streven naar meer menselijke vrijheid, een verspreiden van biologisch realisme en het bewust worden van de morele waarden.

Inderdaad, meer en meer wordt de vrijheid van de menselijke persoon beklemtoond — althans in de landen van West-Europa — tengevolge van de sociale ontvoogdingsstrijd der laatste decennia.

Ons Burgerlijk Wetboek is tot stand gekomen in 1804 en weerspiegelt ongetwijfeld de idealen van de toenmalige maatschappelijke sturctuur, die volledig afgestemd was op de burgerij.

Sindsdien werden tal van wijzigingen aan dit Wetboek gebracht, teneinde het recht aan de nieuwe toestanden aan te passen, zonder dat evenwel geraakt werd aan de algemene geest en de tradities die erin verscholen lagen.

Om de ordening van het burgerlijk recht niet te laten verloren gaan en tevens om het te herscheppen in een nieuwe geest worden in Frankrijk, zowel als in Nederland, grondige herzieningen voorbereid.

In België zijn we er dan ook getuigen van geweest, hoe de rechtsgeleerde, de wetgever en de rechter hand in hand hebben gewerkt om de vrijheid van de menselijke persoon te waarborgen. Deze strekking kan eveneens waargenomen worden in het huwelijks- en familierecht, waar men tracht de vereiste toestemming van de ouders zoveel mogelijk te beperken, hetgeen volgens de meeste auteurs in de lijn ligt van de sociale evolutie.

Sommigen hadden zelfs de vroegere toestand om bovengenoemde redenen streng afgekeurd : « La pratique révèle que les parents et les ascendants sont » beaucoup trop portés à profiter de l'inexpérience de » la minorité pour marier dans le sens de leurs propres » convenances les enfants ou les pupilles » (1).

Ziedaar een eerste vaststelling.

Anderzijds worden de biologische werkelijkheden meer en meer naar het juridische plan verschoven; men denke maar aan de talrijke problemen, waarin de geneeskunde en de rechtswetenschap elkaar ontmoeten, zoals het prenuptiaal onderzoek, de eugenetiek, het onderzoek naar het vaderschap volgens de bloedgroepen...

Geen enkel spoor vindt men hiervan terug in ons Burgerlijk Wetboek, dat hoofdzakelijk gewaagt van de menselijke persoon in zijn geestelijke verschijning. Tijdens de laatste jaren hebben de rechtsleer en de rechtspraak dan ook getracht deze leemte enigszins te vullen.

Een laatste opmerking : men voelt aan hoe buiten en boven alle juridische banden het natuurrecht, de moraal en de godsdienst in het huwelijks- en familielevens van de mensen een voorname, zoniet de voor naamste rol blijven spelen.

Van deze drie vaststellingen, die we hier zeer schematisch hebben weergegeven, kunnen we eigenaardig genoeg elementen terugvinden in het vonnis van de Burgerlijke Rechtbank te Kortrijk dd. 10 April 1952, dat verder in dit nummer wordt gepubliceerd.

Dit vonnis geeft ons een uitstekend voorbeeld van de *tegenwoordig opdracht van de rechter*, die alleszins bij gebrek aan een gepaste ontwikkeling van het recht in staat is om aan het ingewikkeld maatschappelijk leven — zij het dan ook voorlopig — richtsnoer te geven (2).

Teneinde een overzichtelijke bespreking van dit vonnis mogelijk te maken, zal in deze korte studie achtereenvolgens worden behandeld :

I. De toestemming van de ouders tot het huwelijk van hun kinderen.

II. Het probleem van het prenuptiaal onderzoek.

III. De algemene verklaring van de Rechten van de Mens.

I. De toestemming van de ouders tot het huwelijk van hun kinderen.

2. — Het is onnodig over de algemeen geldende principes ter zake lang uit te weiden, èn omdat dit

buiten het bestek valt van een artikel, en tevens omdat door P. Mahillon onlangs een uitstekende noot werd gepubliceerd in het *Journal des Tribunaux* over de toestemming van de ouders inzake huwelijk (3).

In vermelde studie geeft de auteur de ontwikkeling weer van de opvattingen nopens de *ouderlijke toestemming* voor de minderjarige kinderen, in verband met de jongste evolutie van onze rechtspraak.

Inderdaad, de weigering door de ouders van een minderjarig kind wordt alle (4) auteurs ten opzichte van de bestaande wetgeving als absoluut en discretionair aangezien, zodat de rechtbanken geenszins — behoudens de uitzondering voor de beslissingen van de familieraad, op grond van artikel 883 Rv. — de toestemming zouden kunnen geven.

De lege ferenda zijn de meeste rechtsgeleerden eveneens accoord om die toestand te zien bestendigen. Zo betreurt A. Rouast in een bijdrage, waarin hij de evolutie schetst van de discretionaire machten in het publiek recht, dat deze beperking zich eveneens voordoeft in het privaatrecht en o.m. in het familierecht: « Il restera le droit de consentir au mariage des mineurs. En cette matière, il semble que le caractère » discrétionnaire se justifie. Les raisons qui inspirent » les parents sont en général d'ordre familial et leur » appréciation est extrêmement difficile à un tribunal. » Le droit des parents est d'ailleurs en corrélation » avec leur autorité paternelle, à laquelle on porterait » une atteinte sérieuse en permettant aux enfants » mineurs de se marier malgré leur défense, à la suite » d'un recours judiciaire; l'autorité paternelle est déjà » si compromise dans les mœurs, qu'il ne convient » pas de l'affaiblir davantage dans la loi » (5).

Rechter en wetgever schijnen nochtans deze rechtsleer enigszins te willen milderen.

Zo zien we enerzijds dat de rechtbanken hetzij de moeder machtigen om in de plaats van de vader de toestemming te geven (6), hetzij zelf de toestemming geven aan het minderjarig kind, ondanks de weigering van beide ouders (7). De wetmatigheid van dit laatste vonnis kan zeker betwist worden.

Een recent wetsontwerp strekt tot wijziging van artikel 148 B.W. De tekst van het ontwerp van de Senaat, gewijzigd door de Commissie van Justitie van de Kamer, laat toe dat de rechtbank bij weigering van één der ouders de toestemming zou verlenen, wanneer het belang van het kind zulks vereist.

Hieruit volgt dus dat de toestemming van de moeder voortaan op dezelfde wijze in aanmerking komt als de toestemming van de vader.

De Senaat blijft vooralsnog halsstarrig vasthouden aan de oude opvatting over de vaderlijke toestemming (8).

3. — Thans dient meer bepaaldelijk het geval te worden onderzocht, dat in het vonnis van Kortrijk werd behandeld, waar het in feite ging om een meerderjarige zoon die de volle leeftijd van vijf-entwintig jaar niet had bereikt.

Volgens artikel 152 had de vader, binnen de vijftien dagen na de betekening van de *eerbiedige akte*, zich voorzien bij de Burgerlijke Rechtbank teneinde zich te verzetten tegen het voorgenomen huwelijk van zijn zoon.

Vermeld artikel laat aan de rechtbanken toe de aangehaalde redenen te onderzoeken en dan een oordeel te vellen in het belang van het kind.

In deze zaak heeft de rechtbank geoordeeld dat het noodzakelijk was door een deskundige de gegrondheid van het verzet te doen nagaan, om daarna definitief te kunnen vonnissen. De bestaande wetgeving werd

dus hier, zoals in andere gevallen (9), regelmatig toegepast door de Rechterlijke Macht.

Het stelsel van de *eerbiedige akte* bleef in België gehandhaafd, hoewel dit stelsel thans in de ons omringende landen niet meer bestaat.

Zo voorziet de wet in Italië (artikel 90 Codice civile), in Duitsland (artikel 3 Ehegesetz vom 20. Februar 1946), in Engeland (artikel 3 en tweede bijlage Marriage Act 1949), in Frankrijk (artikel 148 Code civil) enkel en alleen de toestemming der ouders voor het huwelijk der minderjarige kinderen.

In Nederland behoeven de minderjarige kinderen de toestemming hunner ouders (artikel 92 B. W.); eenmaal meerderjarig geworden, moeten zij evenwel nog de toestemming verzoeken en dit tot zij de volle leeftijd van 30 jaar hebben bereikt (artikel 99 B. W.). Bij weigering der ouders kunnen enkel de meerderjarige kinderen de tussenkomst inroepen van de kantonrechter; het huwelijk mag alsdan voltrokken worden na verloop van drie maanden, te rekenen vanaf de dag der verschijning (artikelen 99 en 103 Burgerlijk Wetboek).

Door het Kanoniek Recht daarentegen wordt niet de minste toestemming vanwege de ouders vereist; deze grote vrijheid werd ingegeven door de algemene bezorgdheid van de Kerk om de beletselen van het huwelijk zoveel mogelijk te beperken en aldus de buitenechtelijke betrekkingen te verhinderen.

Men bemerkt onmiddellijk dat de wetgever een verschillend standpunt inneemt, daar hij vooral moet bekommerd zijn om de gemeenschap: « L'individualisme de l'Eglise s'explique par ses préoccupations morales, tandis que l'autoritarisme du droit civil s'explique par ses préoccupations sociales » (10).

In het kader van het wetsontwerp tot wijziging van artikel 151 B.W. wordt eveneens voorzien dat voor de kinderen die de volle leeftijd van vijf-entwintig jaar hebben bereikt, geen *eerbiedige akte* meer zal worden vereist. Dit betekent alleszins een eerste stap naar de verdere vereenvoudiging van de huwelijksformaliteiten.

4. — Tenslotte zou een laatste woord nog moeten gewijd worden aan het *verzet*, volgens artikel 173, dat door sommige welbepaalde personen kan gedaan worden tegen een voorgenomen huwelijk.

Zeer dikwijls wordt deze procedure verward met het verzet dat de vader doet na *eerbiedige akte*. Het verzet kan evenwel slechts betekend worden op grond van een wettelijk beletsel, terwijl het verhaal kan geschieden om louter opportuniteitsredenen.

Het voortbestaan van dit verzet in onze wetgeving heeft ten allen tijde een gerechtvaardigde kritiek uitgelokt. In hogervermeld (zie n° 2) artikel schrijft A. Rouast zeer terecht: « Il est une fonction discrétionnaire, qui ne se justifie guère et dont le maintien peut surprendre: il s'agit des droits des ascendants de faire opposition au mariage ».

Ook De Page schrijft dat het recht der ascendenten om zich tegen het huwelijk te verzetten meestal « plus nuisible qu'utile » is (11).

Men kan het betreuren dat het wetsontwerp terzake geen grondiger wijziging heeft voorzien, teneinde het recht van verzet zoveel mogelijk te beperken, daar altijd van dit recht gebruik en zelfs misbruik kan gemaakt worden, welke ook de leeftijd weze van de toekomstige echtgenoten.

De wijziging van artikel 173 B.W. heeft veel meer de gelijkheid tussen de vader en de moeder om verzet te doen op het oog, dan wel de vrijheid van de toekomstige echtgenoten.

5. — Toch staat het vast dat er sinds 1804 een lange weg werd afgelegd, die ten goede is gekomen aan de menselijke vrijheid en dus ook aan de zelfstandige ontwikkeling van de persoonlijkheid.

Men denke maar even terug aan de uitlating van Portalis in verband met artikelen 148 en vlg. van het Burgelijk Wetboek: «La tendresse présumée des parents écarte d'eux tout soupçon de mauvaise foi, et elle fait excuser leur erreur» (12).

Deze zienswijze is zeer lofwaardig, doch strookt ongelukkig niet altijd met de werkelijkheid.

In dit verband kan trouwens de vraag gesteld worden welke de waarde is van de voorbereidende werken ener wet. Het valt immers niet te betwijfelen dat de subjectief-historische theorie welke alleen belang hecht aan de oorspronkelijke bedoeling van de wetgever, grote gevaren inhoudt.

Inderdaad, de voorbereidende werken worden groten-deels beïnvloed door de bestaande sociale verhoudingen, zodat zij bezwaarlijk nog kunnen ingeroepen worden in een totaal gewijzigde maatschappij (13).

Wat er ook van zij, de opeenvolgende wijzigingen van het huwelijks- en familierecht doen duidelijk de strekking uitkomen, welke reeds hoger werd aangeduid.

We kunnen daarnaast nog twee manieren aanhalen waarop een verregaande en onrechtvaardige tussenkomst van de ouders kan worden gesanctionneerd. Men weze er nochtans van overtuigd dat deze sancties zeer streng moeten beperkt worden en slechts dienen aangewend, wanneer de belangen van het kind volledig op het spel staan.

Twee sancties zijn voorhanden: de toestemming door de rechtbank in de plaats van de ouders en de schadevergoeding.

6. — Ten voordele van de minderjarigen voorziet het wetsontwerp, dat door de Kamercommissie werd aanvaard, de *tussenkomst van de rechtbank* in het belang van het kind, wanneer één van beide ouders weigert de vereiste toestemming te geven. De rechtspraak had deze opvatting reeds gehuldigd, zoals blijkt uit een drietal vonnissen die we hoger hebben aangehaald (zie n° 2).

Anderzijds zal volgens het wetsontwerp de eerbiedige akte enkel nog gehandhaafd blijven voor de kinderen die de volle leeftijd van vijf-en-twintig jaar niet hebben bereikt. Daar de redenen, waarom de ouders tegen die akte kunnen opkomen, louter opportuniteitsredenen mogen zijn, heeft de rechtspraak de gegrondheid van de aangewende redenen meestal aan een streng onderzoek onderworpen.

Tenslotte zal in geval van verzet, volgens artikel 173, de rechtbank hiervan onmiddellijk handlichting verlenen wanneer uit het onderzoek blijkt dat er geen wettelijk beletsel aanwezig is om het huwelijk te verhinderen.

7. — Betreffende de mogelijkheid om een vordering tot *schadevergoeding* in te stellen, worden de algemeen-geldende principes, vnl. uiteengezet in de Franse rechtsleer en in de Engelse rechtspraak.

Zo oordeelt Josserrand dat de verloofde, ten wiens nadele de verlovning werd verbroken, en het kind aan wie de toestemming tot huwen werd geweigerd, schadevergoeding kunnen vragen aan hun «persécuteur», wanneer dit alles geschiedde zonder gewettigde redenen (14).

Daarentegen luiden tal van uitspraken van de «Scottish Court» als volgt: «The parents are not liable if they induce their child to break off an

engagement to marry, provided that they act without malicious motives» (15).

Practisch zijn ook de meeste auteurs in België eensgezind om te verklaren dat er enkel sprake kan zijn van schadevergoeding, wanneer de fout extrinsiek is, d.w.z. onafhankelijk van de verbreking zelf (16).

In aansluiting hiermede dient er nochtans gewezen te worden op artikel 179 B.W. volgens hetwelk de opposanten, bij verwerping van het verzet door de rechtbank, tot schadeloosstelling kunnen aangesproken worden. En hoewel vermeld artikel uitdrukkelijk voorbehoud maakt in geval van verzet door de ascendenten, is De Page van oordeel dat er schadevergoeding zou kunnen gevraagd worden aan de ouders, die, nadat hun voorziening na eerbiedige akte werd afgewezen, toch nog en dit zonder wettelijke redenen verzet zouden doen (17).

II. Het probleem van het prenuptiaal onderzoek.

8. — Een tweede probleem dat in het besproken vonnis — hoewel niet uitdrukkelijk — aangesneden werd, is dat van het prenuptiaal onderzoek.

In het geval waarover de Burgerlijke Rechtbank te Kortrijk moest beslissen, had de vader zich bij de rechtbank voorzien na eerbiedige akte van zijn zoon, daar hij van ordeel was dat deze laatste om gezondheidsredenen niet mocht huwen.

Bij vonnis werd alsdan een deskundige aangeduid met een welbepaalde opdracht: onderzoeken of verweerder aangetast was door een of andere kwaal.

Hij moest tevens nagaan welke de gevolgen waren van die kwaal: of zij nl. vatbaar was voor verbetering, of die verbetering kon intreden tengevolge van het huwelijk, en of tenslotte die kwaal kon leiden tot de ont-aarding van het ras.

Ongelukkiglijk kon het verder verloop van deze zaak niet teruggevonden worden, zodat we enkel veronderstellingen kunnen maken nopens de mogelijke houding, die de rechtbank zou aangenomen hebben.

Deze veronderstellingen kunnen we evenwel afleiden uit de motivering van het vonnis, waarin verklaard wordt dat het aan de rechtbank toegelaten is ofwel de voltrekking van het huwelijk te schorsen, totdat de aanstaande echtgenoot de volle leeftijd van vijf-en-twintig jaar zal hebben bereikt, ofwel door een voorlopige beslissing te bevelen dat de partijen na een bepaalde termijn opnieuw vóór de rechtbank zullen verschijnen. Dit alles natuurlijk in de veronderstelling dat de aangehaalde redenen gegrond waren, zoniet zou de rechtbank bevelen dat tot de voltrekking van het huwelijk kan overgegaan worden.

Ingeval dus het deskundig verslag een zware kwaal aan het licht zou gebracht hebben, zou de rechtbank waarschijnlijk de schorsing bevelen hebben, teneinde verweerder toe te laten nog eens ernstig over zijn beslissing na te denken.

Tevens zou zij eraan gehouden hebben hem uitdrukkelijk te wijzen op zijn sociale en morele verantwoordelijkheid. Andere maatregelen dan voorlopige schorsing en raadgeving kon noch mocht de rechtbank geven.

De wetteksten zelf en het principe van de menselijke vrijheid verzetten zich hiertegen; we kunnen ons trouwens afvragen of strengere maatregelen geen buiten-echtelijke verhoudingen in het leven zouden roepen of zelfs — zoals in dit geval — bestendigen, vermits de verloofde reeds zwanger was.

9. — In de eerste plaats kan men zich afvragen of een dergelijk geneeskundig onderzoek mocht bevelen worden door de rechtbank. Hieromtrent kan o.i. geen

twijfel ontstaan, vermits de rechtbank steeds de bevoegdheid heeft zich te laten inlichten nopens de grondigheid van de aangehaalde redenen, welke in dit geval vnl. van psycho-physiologische aard waren.

Trouwens dit mocht des te meer geschieden, daar vermeld vonnis van interlocutoire aard is, zodat de betrokken partijen hiertegen beroep konden aantekenen. In feite werd hier dus het principe van het pre-nuptiaal onderzoek toegepast.

Zo komen we tot de vraag of het pre-nuptiaal onderzoek wenselijk zou zijn en onder welke vormen.

Deze vraag is in het geheel niet nieuw. Zo zal men zich herinneren, dat Thomas More in zijn « Utopia » reeds beschreef hoe de toekomstige echtgenoten aan elkaar werden voorgesteld tijdens een voorafgaand geneeskundig onderzoek.

Om beter het probleem te situeren en de draagwijdte ervan aan te tonen, zullen we achtereenvolgens behandelen het standpunt van het natuurrecht, de praktische mogelijkheden en de buitenlandse wetgeving.

10. — De wenselijkheid van het pre-nuptiaal onderzoek wordt algemeen aanvaard, teneinde aan de erfelijk belasten zoveel mogelijk het huwelijk te ontzeggen: « Ein obligatorisches eugenisches Unbedenklichkeitszeugnis auf Grund einer solchen Untersuchung durch einen erfahrenen Arzt kann zweckmäßig sein » (18).

Nochtans kan de Staat de huwelijksverbintenis van een dergelijk onderzoek niet afhankelijk maken, zonder de natuurlijke rechten en vrijheden van de menselijke persoon te krenken.

Het *natuurrecht* gaat immers uit van het fundamenteel recht van elke menselijke persoon om te huwen en aldaar zijn geluk te zoeken. Anderzijds biedt het geneeskundig onderzoek zoveel waarborgen meer aan de degelijkheid en de gezondheid van de volksgemeenschap. Het is dus duidelijk dat op dit plan individu en gemeenschap met elkaar in botsing kunnen komen.

Nadruk dient er evenwel gelegd te worden op het feit dat elke formaliteit, welke aan de huwelijkssluiting verbonden is, de toekomstige echtgenoten meer en meer afschrikt om een normaal en wettelijk huwelijk aan te gaan. Het aantal der buitenechtelijke verhoudingen zou dus in een al te formalistisch stelsel nog kunnen verhogen.

De statistische gegevens doen ons dienaangaande een duidelijk voorbeeld aan de hand. Inderdaad de wet van 30 April 1896, die de formaliteiten van het huwelijk verminderde of tenminste vereenvoudigde, had in België voor gevolg dat het aantal huwelijken gebracht werd van 20 per duizend op 24,5 per duizend en dat het aantal der onwettige kinderen daalde van 18,5 tot 17,2 per duizend ongehuwde vrouwen (19).

Het natuurrecht verzet zich dus niet tegen het principe van het pre-nuptiaal onderzoek, doch wil eenieders vrijheid dienaangaande geëerbiedigd zien.

11. — Herhaalde malen werden vóór de tweede wereldoorlog bezwaren geopperd tegen de *practische inrichting* van een wettelijk voorgeschreven onderzoek, hoewel de meeste auteurs het eens zijn aangaande het beginsel (20).

A. Janssen geeft de argumentatie van de tegenstanders weer, argumentatie die kan herleid worden tot enkele belangrijke punten, die niet meer zo onoverkomelijk zijn (21).

r) De openbare opinie is op een dergelijk onderzoek niet voorbereid en zal het volledig afkeuren. Dit is zeker niet meer het geval, nu wij een evolutie meemaken in de zin van een biologisch realisme, zoals in de inleiding werd gezegd.

b) De geneesheren zouden hun cliënten niet willen mishagen door een objectief verslag. Ook hier ligt de oplossing voor de hand: het onderzoek moet door onafhankelijke en gespecialiseerde artsen geschieden.

c) Door het verplichtend stellen van een dergelijk onderzoek zal men de vrije liefde bevorderen.

Deze laatste opwerping is belangrijk, vermits hier inderdaad een groot gevaar schuilt. Men kan het enkel vermijden door het onderzoek niet te doen leiden tot een definitief huwelijksverbod.

Er staan immers twee wegen open. Volgens een eerste stelsel kan men het geneeskundig certificaat verplichtend stellen en op grond daarvan het huwelijk verbieden wegens het bestaan van bepaalde gevaarlijke en besmettelijke ziekten.

Een tweede stelsel voorziet de algemene verplichting van het onderzoek, zonder dat de vastgestelde kwalen een huwelijksverbod kunnen meebrengen.

12. — Bij een overzicht van de toestand in de ons omringende landen komt men tot de vaststelling dat bijna overal het geneeskundig onderzoek vóór het huwelijk in de nationale wetgeving werd ingelast.

Zo kunnen we verwijzen naar tal van Staten in Noord- en Zuid-Amerika, naar Denemarken, Noorwegen, Zweden, Portugal en Turkije.

In *Duitsland* werd evenwel de bestaande wetgeving van 18 October 1935, waardoor het eerste stelsel werd ingevoerd, afgeschaft na de tweede wereldoorlog, zodat aldaar het geneeskundig onderzoek niet meer vereist wordt.

Deze maatregel, die dagtekent van 20 Februari 1946, werd waarschijnlijk getroffen uit reactie tegen de beruchte racistische theoriën van het nationaal-socialisme.

In *Sowjet-Rusland* vereist artikel 132 van de codex van 1927 dat aan de officieren van de Burgerlijke Stand zou overhandigd worden: « een geschreven bevestiging dat de echtgenoten wederzijds op de hoogte zijn van hun respectievelijke gezondheidstoestand, en meer bepaald wat de geestesziekten, de longziekten en venerische ziekten betreft ». Rusland heeft dus het tweede stelsel verkozen.

In *Frankrijk* werd het geneeskundig onderzoek ingesteld door de wet van 16 December 1942 (22). Artikel 4 van deze wet werd ingelast in artikel 63 van het Burgerlijk Wetboek en luidt a.v.: « L'officier de l'état civil ne pourra procéder à la publication en vue du mariage qu'après la remise par chacun des époux d'un certificat médical datant de moins de deux mois, attestant à l'exclusion de toute autre indication, qu'il a été examiné en vue du mariage. » Deze regeling sluit dus eveneens aan bij het tweede stelsel.

Buiten de algemene en principiële voordelen, biedt deze regeling ook nadelen. Door het feit dat het geneeskundig onderzoek slechts twee maand vóór het huwelijk mag geschieden, zal het beoogde doel — uitstel of afstel van het geplande huwelijk — waarschijnlijk niet meer bereikt worden. Anderzijds kan dit onderzoek bezwaarlijk vroeger geschieden, daar het de laatste fysieke afwijkingen moet vaststellen.

Hoe is de toestand in *Nederland*?

Onder n° 44 van de vraagpunten, welke door Prof. Meyers werden opgesteld met het oog op de herziening van het Nederlands Burgerlijk Wetboek, treffen we de volgende vraag aan: « Moet aan een huwelijksafkondiging een geneeskundig onderzoek der beide echtgenoten voorafgaan? » (23).

Op deze vraag antwoordde de Minister van Justitie dat het onderzoek zelf aanbeveling verdient, doch niet verplichtend mag worden gesteld. In dezelfde zin luidt ook de opvatting van Prof. A. Querido (24).

Anderen daarentegen, zoals Mr F. Havermans (25), verklaren dat deze vraag ongetwijfeld bevestigend moet beantwoord worden.

Zowel op principieel als op practisch standpunt weidde deze auteur dan verder uit over alle mogelijke positieve argumenten, waardoor hij o.a. ook het psychohygiënisch terrein betreedt: « Het verplicht geneeskundig onderzoek vóór het huwelijk geeft de gelegenheid aan beide partijen hunne zelfkennis te verdiepen. »

Door die bevestiging komt men onmiddellijk terecht in de verdere uitwerking van een mogelijke wetgeving terzake en moet men zich afvragen of het huwelijk kan verboden worden tengevolge van een ongunstig attest.

Wij menen dat men op deze vraag radicaal neen moet antwoorden om redenen die reeds hoger werden aangehaald; het is daarom dat wij ons niet accoord kunnen verklaren met de opvatting van Mr Havermans, als zou het verbod van een « bepaald » huwelijk niet in tegenstrijd zijn met het onvervreemdbaar recht op het huwelijk.

In het vonnis van Kortrijk werd het principe van het algemeen verbod eveneens uitdrukkelijk verworpen, hoewel de rechtbank in één harer overwegingen het verbod van een bepaald huwelijk als mogelijke oplossing schijnt te aanvaarden.

Tenslotte « wanneer de drager van de gevonden afwijking afziet van dit huwelijk, wordt de afwijking niet medegedeeld aan de andere partij. Het is evenwel een eis van algemeen belang om de andere partij te waarschuwen als het huwelijk wordt doorgezet » (26).

13. — In bovenstaande uiteenzetting werd dus een schematisch beeld opgehangen van de bestaande toestand.

De rechtbank te Kortrijk heeft in haar vonnis enkele punten opgesomd waarover het onderzoek moest lopen. Zij verwijst trouwens naar de geschiktheitscriteriatabel van het leger, welke tal van ziekten en gebreken vaststelt waarvoor vrijstelling van de militaire dienst verleend wordt (27).

Wij kunnen dus besluiten dat enkel het tweede stelsel aanvaardbaar is. Het ware wellicht wenselijk dat de wetgever hieruit enkele gevolgtrekkingen zou maken.

III. De algemene verklaring van de Rechten van de Mens.

14. — Met een derde en laatste bemerking kan deze bespreking afgesloten worden. Het is nl. verheugend te mogen vaststellen dat in dit vonnis verwezen wordt naar de algemene verklaring van Rechten van de Mens, goedgekeurd door de algemene vergadering van de Verenigde Naties op 10 December 1948.

Dit verschijnsel is belangwekkend, niet alleen omdat het voor de tweede maal uitgaat van dezelfde Burgerlijke Rechtbank te Kortrijk (28), maar ook en vooral omdat het in verband staat met een bij uitstek natuurrechtelijke tak van ons Burgerlijk Recht.

Men herinnert zich dat de algemene verklaring, hoewel gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 31 Maart 1949, geen kracht van wet verkregen heeft, noch de waarde heeft van een internationaal tractaat.

Dit staat dus in tegenstelling met de rechtsregel « international law is part of the law of the land », die geldt in de Angelsaksische landen.

Toch schijnt die opname in het Belgisch Staatsblad te wijzen op de mogelijkheid om in geval van stilzwijgen der wet een aanvullende rol te doen spelen door de algemene verklaring (29).

Zo zegt het vonnis uitdrukkelijk « dat, alhoewel deze verklaring niet bekrachtigd werd door de Wetgevende Kamers en derhalve niet uitdrukkelijk opgenomen in de nationale wetgeving, zij nochtans moet worden aanzien als de mening weergevende van België; daar zij door de vertegenwoordiging van het land werd goedgekeurd, zodat zij mag worden gevolgd behoudens het bestaan van een tegenstrijdige wettelijke bepaling ».

Deze motivering valt haast volledig samen met de mening vertolkt door de Franse raadsheer Paul Lerebours-Pigeonnière, die verklaart dat de rechtbanken de Rechten van de Mens moeten bekrachtigen, wanneer het positief recht deze niet tegenspreekt en dus stilzwijgend is dienaangaande. Hij voegt er evenwel uitdrukkelijk aan toe: « Je n'irai pas plus loin et n'admettrai pas que notre loi interne, dans les cas où elle est compétente, puisse être mise de côté lorsqu'elle viole les droits et libertés définis par la Déclaration de Paris » (30).

De grond zelf van het geschil dat aan de rechtbank werd voorgelegd, is zeer typisch, daar deze verband houdt met het huwelijk en de ouderlijke toestemming.

Artikel 16, 1° van de algemene verklaring, volgens hetwelk ieder huwbare jongen of meisje het recht heeft te huwen en een gezin te stichten, zonder de minste beperking om reden van ras, nationaliteit of godsdienst, luidt de terugkeer in van het natuurrecht, waardoor vele formalistische beperkingen van het recht tot huwen worden opgeheven.

Reeds hoger werd er op gewezen dat dergelijke beperkingen niet alleen de vrijheid van de menselijke persoon aanvreten, maar tevens onregelmatige en buitenechtelijke verhoudingen in het leven roepen. Dit betekent natuurlijk niet dat de vrijheid tot huwen onbeperkt mag nagestreefd worden; het komt er veel-er op aan die vrijheid te richten en te leiden, zonder daarom druk te moeten uitoefenen.

Onafhankelijk immers van en boven alle rechtsregels verheven, vindt men steeds de morele en natuurlijke banden terug die sterker zijn dan elke juridische instelling: « Comme si les lois étaient nécessaires au mariage. Que, demain, les millions de liens matrimoniaux dont la France est tissée fussent déclarés nuls, on peut parier qu'il n'y aurait point pour autant, de saturnales, et que chacun, ou à peu près, resterait avec celle qu'il a choisie une fois » (31).

Aldus heeft de algemene verklaring de waardigheid van de menselijke persoon opnieuw in het middelpunt van de belangstelling geplaatst. Wanneer nu deze verklaring toegepast wordt, zoals dit gebeurd is in de beide vonnissen van Kortrijk, zal zij inderdaad aangezien worden als het « gemeenschappelijk ideaal te bereiken door alle volkeren en naties ».

Tenslotte kunnen wij alleen maar wensen dat de algemene principes van het recht en van de rechtvaardigheid, zoals zij vastgelegd werden in de algemene verklaring van de Rechten van de Mens, in elke nationale wetgeving zouden ingelast worden en dat de gerechtelijke overheden hun eerbiediging zouden verzekeren (32).

Inmiddels kan die verklaring bij stilzwijgen der wet of wanneer de interpretatie het toelaat, als aanvullend argument worden benuttigd.

Marcel STORME,
Advocaat te Gent.

(1) Baudry-Lacantinerie: « Traité théorique et pratique de droit civil ». (Supplément IV, 1928, p. 646).

(2) Zie dienaangaande de merkwaardige openingsles van Professor F. Dumon (R.W. 1951/52, kol. 1105).

(3) Zie noot onder vonnis Rb. Brussel, dd. 4 April 1952 (J.T. 1953, p. 241).

(4) Pothier evenwel aanvaardde de inmenging van de rechter, wanneer de weigering blijkbaar onrechtmatig was (Traité du contrat de mariage. — Ed. Bugnet, nr 332).

- (5) Les droits discrétionnaires et les droits contrôlés (Rev. Trim. Dr. Civ. 1944, p. 17).
- (6) Zie Rb. Brugge, 9 October 1950 (R.W. 1950/51, kol. 1577); Rb. Brussel 11 Juli 1952 (Bulet. Féd. Av. 10 October 1952, p. 13).
- (7) Rb. Brussel, 4 April 1952 (J.T. 1953, p. 241).
- (8) Parlem. Besch. Kamer 1952-53, 24 Maart 1953, nr 283.
- (9) Zie o.a. Brussel, 15 Januari 1924 (Pas. 1924, II, 64); Brussel, 31 Maart 1943 (Pas. 1943, II, 50).
- (10) J. Leclercq: «Leçons de droit naturel» (T. III, La Famille, p. 68).
- (11) Traité élémentaire de droit civil (2de uitg., nr 637bis, p. 689).
- (12) Locré, deel II, nr 36, p. 388.
- (13) Zie dienaangaande de voortreffelijke studie van Professor A. Meier-Hayoz: «Der Richter als Gesetzgeber» (Zürich, 1951) en een recent artikel dat van zijn hand verscheen in «Schweizerische Juristen-Zeitung» (1952, Heft 14/15), «Die Bedeutung der Materialien für die Gesetzanwendung».
- (14) «De l'esprit des Droits et de leur relativité» (1939, p. 109 en vlg.).
- (15) Zie o.a. Findlay v. Blaylock (1937, S.C. 12).
- (16) Vergelijk: trefwoord «Verloving» in de A.P.R. (nr 40).
- (17) Op. cit., nr 635, p. 687.
- (18) J. Messner: «Das Naturrecht» (Wien, 1950, p. 283).
- (19) Zie Janssen: «Het geneeskundig onderzoek vóór het huwelijk», p. 158 en vlg.
- (20) Zie het enkwest dienaangaande ingesteld door «La Revue Belge» in 1929.
- (21) Voetnoot 19.

- (22) Men raadplege hieromtrent de commentaar van J. Doublet (D.C. 1944, L.2).
- (23) Zie Buitenlandse Rechtstijdingen 1953, nr 2.
- (24) W.P.N.R., nr 4290 (11 April 1953, p. 173).
- (25) Ibid.
- (26) Ibid.
- (27) In dit verband kan volgende suggestie gemaakt worden, die een eerste stap zou betekenen naar de verdere verspreiding en inrichting van het prenuptiaal onderzoek. Men zou nl. die tabellen van het leger volledig moeten herzien en grondiger uitwerken, zodat die geneeskundige steekkaarten een rijke bron van inlichtingen kunnen worden over de gezondheidstoestand van een groot deel van de mannelijke bevolking van België.
- (28) Zie vonnis dd. 16 November 1951 (R.W. 1951/52, kol. 769) met de zeer interessante noot van Mr Jan Ronse. Beide vonnissen zijn — voor zover wij weten — enig in de Belgische Rechtspraak.
- (29) Dit was niet het geval met het vonnis dd. 16 November 1951, waar zonder enige motivering art. 15, 2° van de algemene verklaring werd ingeroepen.
- (30) Zie het artikel «La Déclaration Universelle des Droits de l'Homme et le droit international privé français», gepubliceerd in «Le droit privé français au milieu du XXe siècle» (Études offertes à Georges Ripert, Deel I, p. 259).
- (31) J. Carbonnier: «Terre et ciel dans le droit français du mariage» (eveneens verschenen in vermelde studie, aangeboden aan G. Ripert, Deel I, p. 336).
- (32) Zie o.a. in die zin de besluiten der commissie voor Strafrecht op het internationaal Juristencongres van 25 Juli tot 1 Augustus 1952 (Rev. Dr. Pén. 1952/53, p. 463).

DE LEVENSDUURTETABELLEN DILLAERTS

Sedert de eerste publicatie van de nieuwe levens-tabellen 1946-1949, in het R.W. van 10 Juni 1951, werden zij door talrijke vonnissen, en ook door de drie Hoven van Beroep van het Koninkrijk herhaaldelijk aangewend, onder de naam van hun opsteller, de heer Dillaerts (1).

Dit was ook vanzelfsprekend.

Al de oudere tabellen zijn verouderd en als dusdanig onbruikbaar geworden. Elk van hen was op een bepaalde periode gesteund en deze periodes behoren tot het verleden. De laatste alleen beantwoordt aan de laatste stand van de Belgische bevolking. En dit bepalende motief werd door de rechtspraak — men mag het thans zeggen — nagenoeg eenparig beschouwd als het ter zake dienende motief (zie o.m. Corr. Kortrijk, 16 October 1951, i.z. O.M. en De Waele t/ Dubois en cons., onuitg.; Corr. Kortrijk, 10 December 1951, R.W. 1952-53, 281; Corr. Oudenaarde, 29 November 1951, R.W. 1951-52, 1094; R.G.A.R. 1953, 5101; Gent, 24 April 1952, R.W. 1952-53, met noot; Gent, 26 April 1952, R.W. 1951-192, 1776; R.G.A.R. 1953, 5101; Brussel, 30 Januari 1952, i.z. Pholien, onuitg.; Gent, 14 Juli 1952, R.W. 1952-53, 600, met noot; Pol. Wavre, 9 Juni 1952, R.G.A.R. 1952, 5077; Gent, 18 October 1952, R.W. 1952-53, 1496; Luik, 11 December 1952, R.W. 1952-53, 1013; Rb. Oudenaarde, 26 Juni 1952, R.G.A.R. 1953, 5103; Brussel, 20 Februari 1952, R.W. 1952-53, 1184; Rb. Antwerpen, 18 December 1952, R.W. 1952-53, 1516).

Dat de belangen van de voor de ongevallen aansprakelijke personen door deze gevestigde rechtspraak in het gedrang komen is juist, maar ook normaal. De schade wordt hierdoor immers *vollediger* begroot. Maar de maat van het herstel wordt door de maat van de schade alleen gegeven, terwijl nauwkeuriger tabellen toelaten deze begroting juistert op de werkelijkheid af te stemmen.

Achter de aangesprokene staan de verzekeringsmaatschappijen, die tegen de aanwending van de nieuwe tabellen beroep doen op een alleenstaand onuitgegeven arrest van het Hof van Luik, vierde Kamer, dd. 26 Maart 1953, waarvan de motieven zouden luiden als volgt:

«Attendu que la partie civile F. demande qu'il soit fait application des tables de mortalité de Dillaerts

qui lui seraient plus favorables que les tables annexées à l'Arrêté Royal du 21 septembre 1926, dont la Cour fait habituellement usage;

» *Que sans doute les tables de Dillaerts, publiées en juin 1951 et portant sur les statistiques des années 1946 à 1949, sont les plus récentes, mais qu'il paraît prématuré de les adopter dès maintenant ces tables n'ayant pas encore reçu la consécration nécessaire du temps et de l'expérience.»*

Bovendien laat men gelden dat de tabellen Dillaerts beïnvloed zouden zijn door de oorlogsjaren, en uit dit alles tracht men af te leiden dat het vooralsnog voorbarig zou zijn de nieuwe levensduurtabellen tot begroting van schade en schadeloosstelling aan te wenden, terwijl ze niet op de waarneming zouden steunen over een voldoende aantal jaren.

Deze beschouwingen zijn niet gegrond.

Afgezien van het officieel karakter van de tabellen Dillaerts — in het laatste Statistisch Jaarboek gepubliceerd, terwijl het Nationaal Instituut voor Statistiek er een bijzondere uitgave zal aan wijden — zijn deze de enige die overeenstemmen met de huidige *werkelijkheid* van de levensduur.

Deze is zeer verschillend geweest in de laatste eeuw, in die zin dat hij een stijgende groei heeft gekend, die evenwel groter is voor de vrouwen dan voor de mannen, zodat afzonderlijke tabellen voor beide geslachten moeten aangewend worden, indien men de werkelijkheid zo nauwkeurig mogelijk wil benaderen. Het zwakke geslacht werd in feite het sterke geslacht, en hoe moeilijk dit te verklaren is, het feit is daar (zie hierover het artikel van Prof. Baudouin in het dagblad «La Libre Belgique» van 3 September 1950).

Deze verlenging van de levensduur, die uit een overzicht van de verschillende tabellen blijkt, valt niet moeilijk te verklaren. Hij steeg in België van 1830 tot in 1949 van 31½ jaar tot ongeveer 65 jaar.

Vooreerst is zulks te wijten en te danken aan de vooruitgang van de geneeskunde en van de hygiëne. Het heeft geen zin voor de laatste tabellen te wachten op een bekrachtiging die de ervaring nog zou moeten verschaffen. Ze zijn de uitslag en de wiskundige uitdrukking van de ervaring zelf, nl. van een streng

wetenschappelijk statistisch onderzoek. De verdere ervaring kan ze alleen doen verouderen en het blijkt dat de werkelijkheid thans reeds hoger ligt dan de laatste tabellen.

Zijn deze tabellen gesteund op een voldoende aantal jaren? Ongetwijfeld, ja!

Het Internationaal Instituut voor Statistiek gaf in zijn Congres van 1931 te Madrid als richtlijn:

« *L'Institut International de Statistique émet le vœu que les tables de mortalité relatives à la population d'un pays soient calculées pour des périodes de 2 à 5 ans, encadrant un recensement, c'est-à-dire de 2 à 4 ans quand le recensement est fait à une date voisine du 1er janvier et de 3 à 5 ans quand le recensement est fait à une date voisine du 1er juillet.*

» *La période d'observation ne doit pas être trop longue. Les variations de la mortalité au cours du temps oteraient toute valeur significative à une table calculée sur la moyenne des observations d'un grand nombre d'années.*

» *La durée des observations ne doit pas être trop courte parce qu'elle pourrait ne comprendre que des années de mortalité exceptionnelle (épidémie, troubles sociaux, guerre, etc.).*

» *Ainsi, pour avoir une bonne caractéristique de la mortalité normale vers une époque déterminée, il vaut*

mieux faire compter les observations sur quelques années consécutives, de manière à établir une certaine compensation entre les variations accidentelles d'une année à l'autre.»

Welnu, de datum van 31 December 1947 ligt precies in het midden van de periode die tot grondslag ligt van het statistisch onderzoek. Het jaar 1945 werd uitgesloten wegens de oorlogsinvloeden, terwijl de vergelijking tussen de jaren 1946-49, 1946-50, 1947-49 en 1947-50 op eenzelfde verhouding blijven wijzen, zodat ontegensprekelijk de periode 1946-1949 ten volle verantwoord is.

De tabellen Dillaerts zijn *vandaag* de enige waarop een ernstige begroting van de schadeloosstelling kan gebeuren, wanneer de levensduur in aanmerking komt. Vergeten we niet dat zulks niet alleen geldt voor de begroting van de inkomstenschade uit werk- onbekwaamheid, maar ook voor de onstoffelijke schade die zich onder de vorm van gederfde levensvreugde, blijvende pijn en fysische hinder in de toekomst blijft uitdrukken.

J. R.

(1) De tabellen 1946-49 werden ook gepubliceerd in: Jan Ronse, *de Begroting der Schadeloosstelling voor vermogensschade spruitend uit aantasting van lijf en leven*, Brussel, Larcier, 1952 en eveneens overgenomen in *R.G.A.R.* 1952, 5014 en *Jur. Liège*, 1953, 193.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 9 Februari 1953.

Voorzitter: M. Wouters.

Raadshcer-Verslaggever: M. Belpaire.

Advocaat-generaal: M. Mahaux.

1. **Rechtsvordering. — Verandering van de persoonlijke staat van een van partijen. — Bepanking van het recht van de burgerlijke partij om in cassatie te komen tegen de beslissing op de strafvordering.**
2. **Wegenverkeer. — Betekenis van art. 20/2 Algemeen Wegenverkeersreglement.**

1. *Wanneer in een geding de voogd van een minderjarige partij aanvankelijk namens deze is opgetreden, doch de inmiddels meerderjarig geworden partij later (i.c. in hoger beroep) heeft verklaard het rechtsgeding in eigen naam te hervatten, kan de gewezen voogd niet beroep in cassatie instellen.*

De voorzieningen van burgerlijke partijen kunnen slechts particuliere belangen onderwerpen aan het Hof van Verbreking en zijn derhalve tegen het Openbaar Ministerie slechts ontvankelijk, voor zover zij zijn gericht tegen een veroordeling van eisers in cassatie tot betaling van de kosten van de strafvordering.

2. *De bij art. 20/2 van het Algemeen Wegenverkeersreglement aan wielrijders opgelegde verplichting om bij nadering van een ander weggebruik in één rij achter elkaar te rijden geldt niet alleen, wanneer het bestaande rijwielpad onbruikbaar of door het verkeer verstopt is (encombré), doch ook wanneer er geen rijwielpad aanwezig is. Dit blijkt duidelijk uit de Nederlandse tekst van de bepaling, terwijl ook de Franse tekst aldus moet worden gelezen.*

Veeckmans t/ Loos.

Gelet op de bestreden arresten, d.d. 18 Juni en 24 October 1952 gewezen door het Hof van Beroep te Luik;

I. *Wat betreft de voorziening, ingesteld namens Beyens Louis-Martin:*

Overwegende dat de verklaring tot verbreking werd gedaan door Meester de Beco, pleitbezorger bij het Hof van Beroep te Luik, voor en namens Veeckmans Maria-Carolina, weduwe Beyens Jozef, handelende als moeder-wettige voogdes over haar minderjarig kind, Louis-Martin Beyens;

Overwegende dat het arrest van 18 Juni 1952 vaststelt « dat Beyens Louis-Martin, thans meerderjarig, akte vraagt aan het Hof dat hij het geding, destijds ingesteld door zijn moeder, handelende als wettige voogdes en beheerster zijner goederen, thans in eigen naam hervat »;

dat het arrest hem daarvan akte verleent;

Overwegende dat daaruit volgt dat op de dag van de voorziening de weduwe Beyens-Veeckmans haar zoon Louis-Martin niet meer vertegenwoordigde en gevolglijk voornoemde pleitbezorger niet namens haar in hoedanigheid van voogdes kan optreden;

dat derhalve de namens Beyens Louis-Martin ingestelde voorziening niet ontvankelijk is;

II. *Wat betreft de voorzieningen van de andere eisers:*

a) *Voor zover zij zijn gericht tegen de beslissing op de strafvordering:*

Overwegende dat de voorzieningen van de burgerlijke partijen slechts private belangen onderwerpen aan het Hof;

dat zij derhalve tegen het openbaar ministerie slechts ontvankelijk zijn, voor zover zij zijn gericht tegen een veroordeling van eisers tot de kosten van de strafvordering;

dat geen van de bestreden arresten eisers tot het geheel of een deel van deze kosten veroordeelt;

b) *Voor zover zij zijn gericht tegen de beslissing op de burgerlijke vorderingen.*

Over het enig middel: schending van artikel 20, 2° van het Koninklijk Besluit van 1 Februari 1934 op het Wegverkeer, 97 van de Grondwet,

doordat de bestreden arresten de verantwoordelijkheid in de gevolgen van het ten processe bedoelde ongeval voor de helft gelegd hebben ten laste van wijlen Beyens Jozef, die er het slachtoffer van was — en die de echtgenoot en vader was van eisers tot verbreking —, en dienvolgens aan eisers slechts de helft toegekend hebben van het bedrag der door hen geleden schade,

om reden dat voormeld slachtoffer een onvoorzichtigheid zou begaan hebben doordat hij, terwijl hij bestuurder was van een rijwiel en de rijweg gebruikte, verzuimd heeft, bij het naderen van andere weggebruikers met andere wielrijders op één rij achter elkaar te rijden aan de uiterste rechterzijde van de weg.

terwijl in feite vaststond en door de arresten vastgesteld werd, dat het ongeval zich voorgedaan heeft op een weg, waarop geen rijwielpad bestond,

terwijl artikel 20, 2° Algemeen Wegenverkeersreglement aan de wielrijders de verplichting oplegt op één rij achter mekaar te rijden enkel, wanneer er een rijwielpad bestaat, doch onbruikbaar of belemmerd is.

terwijl echter deze verplichting aan de wielrijders geenszins opgelegd wordt, wanneer er geen rijwielpad bestaat,

terwijl er bijgevolg geen enkele fout van het slachtoffer bewezen werd en de arresten, in zoverre zij de helft van de verantwoordelijkheid te zijnen laste gelegd hebben, niet wettelijk gemotiveerd zijn:

Overwegende dat uit de tekst van het arrest dd. 18 Juni 1952 alsmede uit de niet tegengesproken vaststellingen van de eerste rechter volgt, dat het ongeval is gebeurd op een openbare weg, die geen rijwielpad heeft en buiten het geval voorzien bij artikel 30 van het Algemeen Wegenverkeersreglement;

Overwegende dat dit arrest vaststelt: «dat de aanrijding, waarvan de verantwoordelijkheid aan verdachte toegeschreven wordt, zich heeft voorgedaan op het ogenblik dat zij, bestuurster van een autovoertuig, een ander autovoertuig «frites»-wagen inhaalde; dat de door verdachte begane onvoorzichtigheid hierin heeft bestaan, dat zij deze inhalingsmanoeuvre uitvoerde op het ogenblik dat drie wielrijders, onder wie het slachtoffer, uit tegenovergestelde richting kwamen en niet achter elkaar op hun uiterste rechterkant reden, de door verdachte ingehaalde «frites»-wagen en bijgevolg haarzelve kruisten; dat het slachtoffer eveneens een onvoorzichtigheid heeft begaan, hierin bestaande dat hij, bestuurder zijnde van een rijwiel en de rijweg benuttigende, verzuimd heeft bij het naderen van andere weggebruikers, met de andere twee wielrijders op één rij achter elkaar te rijden aan de uiterste rechterzijde van de weg (artikel 20, alinea 2, van het Algemeen Wegenverkeersreglement);

Overwegende dat zodoende dit arrest, — bij uitsluiting van elke andere onvoorzichtigheid, — de verantwoordelijkheid van het slachtoffer doet steunen op het niet-nakomen van artikel 20, 2, van het koninklijk besluit van 1 Februari 1934, zoals het werd vervangen door artikel 1 van het koninklijk besluit van 17 Januari 1936;

Overwegende dat de Nederlandse tekst van die bepaling luidt als volgt: «Onverminderd de voor-

schriften van artikel 30 mogen de wielrijders de rijweg slechts gebruiken, indien de openbare weg geen rijwielpad heeft of indien het rijwielpad onbruikbaar of belemmerd is. In beide gevallen moeten zij, bij het naderen van een andere weggebruiker, op één rij achter elkaar rijden aan de uiterste rechterzijde»;

dat aldus het rijden op één rij achter elkaar op de uiterste rechterzijde bij het naderen van een andere weggebruiker ongetwijfeld aan de wielrijders wordt opgelegd, wanneer zij bij niet bestaan van een rijwielpad gebruik maken van de rijweg;

Overwegende dat weliswaar de Franse tekst van dezelfde bepaling luidt als volgt: «Sans préjudice aux dispositions de l'article 30, les cyclistes ne peuvent suivre la chaussée que si la voie publique est dépourvue de piste cyclable, ou si cette dernière est impraticable ou encombrée. Dans ce cas, ils doivent se mettre en file à l'extrême droite, dès l'approche d'un autre usager»;

maar dat door de woorden «Dans ce cas» wordt bedoeld niet enkel het geval, dat het rijwielpad onbruikbaar of belemmerd is, maar in alle door die bepaling vermelde omstandigheden, te weten, hetzij het niet bestaan van een rijwielpad, hetzij het bestaan van een onbruikbaar of belemmerd rijwielpad, het de wielrijders toegelaten is de rijweg te gebruiken;

Overwegende dat door te beslissen zoals het heeft gedaan het arrest van 18 Juni 1952, hetwelk de verantwoordelijkheid voor het ongeval heeft verdeeld tussen het slachtoffer en de verweerster, en dienvolgens het arrest van 24 October 1952, hetwelk het bedrag van de schade heeft vastgesteld, geen van de in het middel aangehaald bepalingen heeft geschonden;

Om die redenen,

Verwerpt de voorzieningen;

Veroordeelt eisers tot de kosten alsmede tot vergoeding van 150 frank jegens verweerster;

Voormelde kosten begroot op de totale som van 2.196 frank, waarvan de som van 1.806 frank betaald werd en die van 336 frank nog verschuldigd is.

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 12 Februari 1953.

Voorzitter: M. Bail.

Raadsheer-verslaggever: M. Vandermersch.
Advocaat-generaal: M. Ganshof van der Meersch.

Arbitrage. — Door de Nationale Landbouw- en Voedingscorporatie aangeaan scheidsrechterlijk beding. — Krachtens artikel 2 van het Wetsbesluit van 8 November 1944 overgegaan op de Staat. — Deze is ingevolge artikel 1004 i.v.m. artikel 83 Rv. niet bevoegd tot de samenstelling van het scheidsgerecht mede te werken. — Scheidsrechterlijk beding en compromis.

Ofschoon bij artikel 2, 2° van het wetsbesluit van 8 November 1944 de Staat alle actieve en passieve verbintenissen van de Nationale Landbouw- en Voedingscorporatie overgenomen heeft, vermag de Staat krachtens een door genoemde Corporatie aangeaan scheidsrechterlijk beding, niet mede te werken tot de samenstelling van een scheidsgerecht. Daartegen verzet zich artikel 1004 i.v.m. artikel 83 Rv., welke artikelen van openbare orde zijn en

krachtens dewelke geen enkel geschil, waarbij de Staat betrokken is, aan het oordeel van scheidsrechters kan worden onderworpen, zodat de Staat dientengevolge geen compromis kan sluiten.

De wet van 25 October 1919 is beperkt naar de tijd; § VI van het enige artikel dezer wet, gewijzigd bij de wet van 12 Mei 1937, is beperkt tot de Rechtbanken van eerste aanleg. Deze wet heeft niet afgeweken van voormelde bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Er bestaat geen strijdigheid tussen de geldigverklaring van het scheidsrechterlijk beding en de verklaring dat doordien de Staat de verbintenissen van de Nationale Landbouw- en Voedingscorporatie heeft overgenomen de uitvoering van dat beding rechtens onmogelijk geworden is.

De Beurтваart-, Brand- en Zeeverzekering Mij en cs.
t/ de Belgische Staat (Minister van Financiën).

Gelet op het bestreden arrest, de 9e October 1950 gewezen door het Hof van Beroep te Brussel;

Aangaande het eerste middel: schending van de artikelen 2 van het wetsbesluit van 8 November 1944 betreffende de liquidatie van de Nationale Landbouw- en Voedingscorporatie, 1122 en 1134 van het Burgerlijk Wetboek, 1003, 1012 en 1013 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest,

na vastgesteld te hebben dat eiseressen met de Nationale Landbouw- en Voedingscorporatie, waarvan verweerder de rechtsopvolger is, een geldig verzekeringscontract gesloten hadden, hetwelk een scheidsrechterlijk beding bevatte en verweerder door dit beding verbonden was,

beslist heeft dat verweerder niet verplicht was een overeenkomst te sluiten tot de samenstelling van het scheidsgerecht, dat over een tussen partijen ontstane geschil zou uitspraak doen, om reden dat deze nieuwe overeenkomst verboden is, wanneer de Staat als partij in de zaak optreedt;

Eerste onderdeel:

Zulks terwijl luidens artikel 2 van het wetsbesluit van 8 November 1944 al de actieve en passieve obligaties van genoemde N.L.V.C. door de Belgische Staat overgenomen werden,

terwijl verder deze overname geen enkele uitzondering lijdt, die een scheidsrechterlijke overeenkomst zou raken,

terwijl bijgevolg verweerder de verplichting van de N.L.V.C. overgenomen heeft om een overeenkomst te sluiten tot samenstelling van een scheidsgerecht,

terwijl dus de Rechtbank van Koophandel te Antwerpen razione materiae onbevoegd was om over de eis van verweerder uitspraak te doen;

Tweede onderdeel:

terwijl het intrinsiek tegenstrijdig was enerzijds te bevestigen dat verweerder door het scheidsrechterlijk beding verbonden was en anderzijds te beslissen dat hij dit scheidsrechterlijk beding niet moest uitvoeren, terwijl deze tegenstrijdigheid in de motivering met een gemis aan de door artikel 97 der Grondwet vereiste motivering gelijkstaat.

Over het eerste onderdeel:

Overwegende dat naar de bepalingen van de artikelen 83 en 1004 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering geen enkel rechtsgeding, waarin de Staat betrokken is, aan het oordeel van scheidsrech-

ters kan worden onderworpen en dientengevolge de Staat geen compromis kan sluiten;

Dat, daar haar toepassing is beperkt in de tijd en tot de rechtbanken van eerste aanleg, de bepaling van het enig artikel, paragraaf 6 van de wet van 25 October 1919, gewijzigd door de wet van 12 Mei 1937, niet heeft kunnen afwijken van voormelde bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering; dat, vermits deze laatste bepalingen in het belang der openbare orde een waarborg aan de Staat verzekeren, waarvan hij niet mag beroofd worden, de aard zelf van de jegens aanleggers door de Nationale Landbouw- en Voedingscorporatie aangegane verbintenis tot het beslechten van gebeurlijke geschillen een compromis te sluiten en de geschillen aan het oordeel van scheidsrechters te onderwerpen, verhindert dat, wanneer de Staat de rechtsopvolger van de Nationale Landbouw- en Voedingscorporatie is geworden, hij gebonden blijft deze verbintenis uit te voeren;

Overwegende dat eiseressen die die rechtsregelen niet betwisten, doch aanvoeren dat zij in onderhavig geval niet van toepassing zijn, daar enerzijds artikel 2, 2°, van het wetsbesluit van 8 November 1944 bepaalt dat, behoudens de uitzonderingen welke het voorziet, door de Staat overgenomen worden de actieve en passieve verbintenissen der organismen, waaronder de Nationale Landbouw- en Voedingscorporatie, vermeld in artikel 1 van het ministerieel besluit van 18 September 1944, dat genomen werd in uitvoering van het wetsbesluit van 31 Augustus 1944 betreffende de tijdelijke maatregelen in zake reglementering en liquidatie der Nationale Landbouw- en Voedingscorporatie en anderzijds de verplichting om een scheidsrechterlijk beding uit te voeren niet uitdrukkelijk wordt vermeld in de volgende artikelen, waarin worden opgesomd de gevallen, die onttrokken zijn aan de toepassing van artikel 2, 2°, van het wetsbesluit van 8 November 1944;

Overwegende dat de in de artikelen 83 en 1004 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering neergelegde regel van openbare orde is; dat alleen een uitdrukkelijke en ondubbelzinnige wilsuiting van de wetgever een uitzondering op dergelijke regel zou kunnen maken;

Over het tweede onderdeel:

Overwegende dat het arrest een onderscheid maakt tussen het scheidsrechterlijk beding, dat voorkomt in een geldig door de Nationale Landbouw- en Voedingscorporatie aangegane overeenkomst, en die, welke een later ontstaan geschil onderwerpt aan het oordeel van scheidsrechters;

Dat er geen strijdigheid bestaat tussen de geldigverklaring van het scheidsrechterlijk beding en de verklaring dat, doordien de Staat de rechten van de Nationale Landbouw- en Voedingscorporatie heeft overgenomen de uitvoering van dit beding naar recht onmogelijk geworden is;

Waaruit volgt dat de twee onderdelen van het eerste middel niet kunnen aangenomen worden;

Over het tweede middel: schending van artikel 97 van de Grondwet:

doordat het bestreden arrest de besluiten van eiseressen niet beantwoordt heeft, in zoverre zij aanvoerden dat verweerder zelf een scheidsrechter had aangesteld en daaruit afgeleid hadden dat hij het recht niet meer had zich aan de uitvoering van het scheidsrechterlijk beding te onttrekken,

dan wanneer elke rechterlijke beslissing om wettelijk gemotiveerd te zijn alle middelen, door de partijen in regelmatig ingediende besluiten voorgebracht, moet beantwoorden;

Overwegende dat bij conclusies, genomen vóór het Hof van Beroep, eiseressen hebben aangevoerd dat de betwisting, welke verweerder trachtte in te stellen wat betreft de rechtsgeldigheid van het ministerieel uitvoeringsbesluit dd. 18 September 1944 van belang was ontbloeit, omdat verweerder op 17 September te hunner kennis had gebracht dat hij Mr Eugène Van den Bosch als scheidsrechter had benoemd en ze tevens heeft aangemaand hun scheidsrechter te benoemen, wat zij enige dagen later hebben gedaan;

Overwegende dat het arrest verklaart dat de gebiedende bepaling van artikel 1004 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering verweerder belet het scheidsrechterlijk beding ten uitvoer te brengen en dat het ministerieel besluit, waarvan gewag, niet opgaat tegen de wet;

Dat aldus het bestreden arrest op de conclusies van eiseressen een passend antwoord heeft verstrekt;

Dat het tweede middel feitelijke grondslag mis;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Verwijst eiseressen in de kosten en veroordeelt ze tot de vergoeding van 150 frank jegens verweerder. De kosten, begroot op de som van 3.523,— frank jegens de eisende partijen en op de som van 732,— frank jegens de verwerende partij.

NOOT: Het bestreden arrest van het Hof van Beroep te Brussel dd. 9 December 1950, met het advies van het O. M., verscheen in het R. W. 1950-51, 662.

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 24 April 1953.

Zetel: MM. Vranckx, voorzitter-verslaggever,
Mast en Buch, staatsraden.

Auditoraat: M. Smolders, auditeur.

Advocaten: Mrs Basyn en Lamiroy.

1. Rechtspleging. — Verzoekschrift. — Datum. (1)
2. Rechtspleging. — Algemene bepalingen. — Datum. (1)
3. Rechtspleging. — Verzoekschrift. — Vorm. (2)
4. Rechtspleging. — Verzoekschrift. — Voorwerp. (3)
5. Administratieve akten. — Geldigheid. — Schending van de wet. — Onwettelijke reglementen. (4)
6. Gemeenten. — Politie. — Bals. (5)
7. Gemeenten. — Burgemeester. — Politiebevoegdheden. (5)
8. Burgerlijke en individuele rechten. (5)

1. De datum van de aantekening ter post heeft bewijskracht voor de datum van het verzoekschrift.
2. De vermelding, in het verzoekschrift, van stukken waarvan aan de tegenpartij geen mededeling noch afschrift werd bezorgd, is niet van die aard dat zij het verzoekschrift onontvankelijk maakt, daar de tegenpartij gerechtigd is van die stukken in de loop van het geding kennis te nemen.
3. Een materiële vergissing met betrekking tot het object van het verzoekschrift is niet van die aard dat zij de niet-ontvankelijkheid van dit verzoekschrift medebrengt, wanneer de tegenpartij zich omtrent dezes draagwijde niet kon vergissen.
4. De Raad van State is, krachtens artikel 107 van de Grondwet, gehouden de plaatselijke besluiten en verordeningen slechts toe te passen voor zover zij met de wetten overeenkomen.

5. De bals en andere openbare gemakkelikheden, ingericht in voor het publiek toegankelijke lokalen, zijn in principe vredelievende bijeenkomsten die beschermd worden door artikel 19, eerste lid, der Grondwet.

Weliswaar kan de uitoefening van dit vergaderingsrecht worden geregeld door de wetgeving op de politionele bevoegdheden der overheden die met het handhaven van de openbare rust en veiligheid zijn belast en kan de niet-naleving van de aldus opgelegde regelen het verbod van de vergadering voor gevolg hebben, doch die politionele bevoegdheid is beperkt door de slotbepaling van artikel 19, eerste lid, der Grondwet, op grond waarvan de uitoefening van het vergaderingsrecht niet afhankelijk mag gesteld worden van een voorafgaande machtiging.

Boi t/ Burgemeester van Lissewege.

Gezien de verzoekschriften dd. 3 Juli 1951, 26 Juli 1951 en 7 November 1951;

Gelet op het bevel dd. 18 Augustus 1952, waarbij de drie bij deze verzoekschriften ingeleide zaken wegens verknochtheid worden samengevoegd;

Overwegende dat het beroep dd. 3 Juli 1951 strekt tot de vernietiging van de beslissing dd. 11 Mei 1951 van de burgemeester van Lissewege, waarbij aan verzoeker de toelating wordt geweigerd om op 3 Juni 1951 een openbare danspartij in te richten; dat het beroep dd. 26 Juli 1951 strekt tot de vernietiging van de beslissing dd. 22 Juni 1951 van de burgemeester van Lissewege, waarbij aan verzoeker de toelating wordt geweigerd om een openbare danspartij in te richten op 8, 9 en 10 Juli 1951; dat het beroep dd. 7 November 1951 strekt tot de vernietiging van de beslissing dd. 28 September 1951 van de burgemeester van Lissewege, waarbij aan verzoeker niet wordt toegelaten een openbare danspartij in te richten op 7, 8 en 9 October 1951;

Overwegende dat de tegenpartij de niet-ontvankelijkheid inroept van het eerste en het tweede verzoekschrift, daar zij niet gedagtekend zijn;

Overwegende dat het eerste verzoekschrift aan de Raad van State werd opgezonden bij ter post aange tekend schrijven, waarvan het postmerk als datum 3 Juli 1951 draagt; dat het tweede verzoekschrift werd opgestuurd bij ter post aangetekend schrijven, waarvan het postmerk als datum 26 Juli 1951 draagt; dat de datum van het postmerk het bewijs is voor de datum van het verzoekschrift;

Overwegende dat de tegenpartij laat gelden dat het eerste en het derde verzoekschrift niet ontvankelijk zijn wegens schending van de rechten van verdediging, daar zij melding maken van stukken waarvan haar geen mededeling noch afschrift werd bezorgd en die nochtans tegen haar worden aangevoerd;

Overwegende dat de vermelding van stukken waarvan aan de tegenpartij geen mededeling noch afschrift werd bezorgd, de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet beïnvloedt, daar de tegenpartij gerechtigd is in de loop van het geding van de ingeroepen bescheiden kennis te nemen;

Overwegende dat de tegenpartij laat gelden dat het tweede verzoekschrift niet ontvankelijk is, daar het enkel tot voorwerp heeft een vraag tot vernietiging van de beslissing dd. 11 Mei 1951, waarvan de vernietiging reeds gevraagd werd bij het eerste verzoekschrift;

Overwegende dat dit verzoekschrift inderdaad eindigt met de vraag de beslissing dd. 11 Mei 1951 te vernietigen; dat uit het betoog van het verzoekschrift

voldoende blijkt dat de vernietiging wordt nagestreefd van de beslissing dd. 22 Juni 1951 en deze beslissing meermalen wordt vermeld en het afschrift ervan bij het verzoekschrift wordt gevoegd; dat derhalve de vermelding van de datum 11 Mei 1951 op het einde van het verzoekschrift als een materiële dwaling voorkomt en de tegenpartij zich betreffende de draagwijdte van het verzoekschrift niet kon vergissen;

Overwegende dat de beslissingen dd. 11 Mei 1951 en 22 Juni 1951 werden genomen op grond van artikel 77 van de algemene politieverordening van Lissewege; dat de beslissing dd. 28 September 1951 werd genomen op grond van artikel 8 van het politiereglement dezer gemeente;

Overwegende dat artikel 77 van de algemene politieverordening, vastgesteld door de gemeenteraad van Lissewege in zitting van 30 October 1912, bepaalt «dat niemand openbare spelen, bal- of danspartijen » of andere volksvermakelijkheden, onder welke benaming het ook zij, zal mogen houden in herbergen, » koffiehuisen, afspanningen, 't zij in een der afhankelijkheden, noch de feesten of danspartijen voorafgaandelijk bekend maken, zonder bijzondere voorkennis aan de politie gedaan te hebben, en zonder » van de schriftelijke toestemming van deze voorzien te zijn»; dat artikel 8 van het algemeen politiereglement, vastgesteld door de gemeenteraad van Lissewege in zitting van 29 Mei 1951, bepaalt dat «het » verboden is aan alle herbergiers, hotelhouders, logementhouders, bazen van zalen, huizen of tenten, in » hun inrichtingen die voor het publiek open zijn, dans- » of zangfeesten of andere vermakelijkheden in te » richten, zonder voorafgaandelijke, schriftelijke toelating van de burgemeester»; dat dit reglement werd bekendgemaakt op 17 Juni 1951 en artikel 54 van hetzelfde reglement bepaalt dat het na de bekendmaking uitvoerbaar zal zijn;

Overwegende dat de Raad van State echter gehouden is, bij toepassing van artikel 107 van de Grondwet, de plaatselijke besluiten en verordeningen slechts toe te passen voor zover zij met de wetten overeenkomen;

Overwegende dat, luidens het eerste lid van artikel 19 van de Grondwet, de Belgen het recht hebben op vreedzame wijze en ongewapend te vergaderen, mits zij zich gedragen naar de wetten die het uitoefenen van dit recht kunnen regelen, zonder dat het nochtans aan een voorafgaand verlot wordt onderworpen;

Overwegende dat de bij boven vermelde politiereglementen bedoelde dans- of zangfeesten of andere openbare vermakelijkheden die ingericht worden in lokalen die voor het publiek toegankelijk zijn, in principe vredelievende bijeenkomsten zijn die onder de bescherming staan van de bepaling van het eerste lid van artikel 19 der Grondwet; dat weliswaar de uitoefening van dit vergaderingsrecht kan worden geregeld bij toepassing van de wetgeving op de politionele bevoegdheden der overheden die met de handhaving van de openbare rust en veiligheid zijn belast; dat de niet-naleving van de aldus opgelegde regelen het verbod van vergaderen als gevolg kan hebben; dat echter deze politionele bevoegdheid is beperkt door de slotbepaling van het eerste lid van artikel 19 der Grondwet, op grond waarvan de uitoefening van het vergaderingsrecht niet mag afhankelijk gesteld worden van een voorafgaand verlot;

Overwegende bovendien dat de tekst van artikel 19 der Grondwet de uitkomst is van de breedvoerige besprekingen die in de loop der voorbereidende werken werden gevoerd; dat uit het verslag, door Charles de Brouckère uit naam van de middenafdeling neergelegd op 9 December 1830, blijkt dat enkel de vijfde en de

tiende afdelingen zich uitspreken tegen de erkenning van het vergaderingsrecht zonder voorafgaand verlot, terwijl de negende afdeling oordeelde dat, zonder dit recht te willen beperken, een voorafgaand kennisgeving wenselijk was om de overheid toe te laten, zo nodig, de bij de wet geoorloofde maatregelen te nemen; dat de middenafdeling elke beperking van de vrijheid van vergaderen, zelfs in geval van vergadering in open lucht, verwierp; dat, in openbare zitting, verscheidene leden van het Congres de middenafdeling wensten te volgen en voorstanders waren van een onbeperkte vrijheid van vergaderen, ook in de gevallen waar de vergaderingen zouden plaats hebben in open lucht, terwijl andere leden intengendeel aan de wetgevendende macht wilden toelaten de uitoefening van het vergaderingsrecht aan een voorafgaand verlot te onderwerpen; dat uit deze discussie het stelsel van artikel 19 der Grondwet is ontstaan, volgens hetwelk het vergaderingsrecht niet kan afhankelijk gesteld worden van een voorafgaand verlot, maar de bijeenkomsten in open lucht aan de politiewetten zijn onderworpen;

Overwegende dat artikel 77 van de algemene politieverordening van 30 October 1912 van Lissewege en artikel 8 van het algemeen politiereglement van 29 Mei 1951 dezer gemeente niet mogen worden toegepast in zoverre daarbij wordt bepaald dat dans- en zangfeesten of andere vermakelijkheden, die in lokalen doorgaan, niet mogen worden ingericht zonder voorafgaand toelating van de burgemeester;

Overwegende dat derhalve de bestreden beslissingen van de burgemeester van Lissewege elke rechtsgrond missen.

Besluit :

Artikel 1. — De beslissingen dd. 11 Mei 1951, 22 Juni 1951 en 28 September 1951 van de burgemeester van Lissewege zijn vernietigd.

Artikel 2. — De betaling van het recht van 900,— frank wegens kosten, valt ten laste van de gemeente Lissewege.

NOOT: Artikel 19, eerste lid, van de Grondwet bepaalt dat de Belgen het recht hebben op vreedzame wijze en ongewapend te vergaderen, mits zij zich gedragen naar de wetten die het uitoefenen van dit recht kunnen regelen, zonder dat het nochtans aan een voorafgaand verlot onderworpen wordt.

Het arrest Boi vernietigt de beslissing van de burgemeester van Lissewege, waarbij op grond van een gemeentelijke politieverordening machtiging tot het houden van een danspartij in een voor het publiek toegankelijk lokaal geweigerd wordt. Bij dit belangrijk arrest heeft de Raad van State het algemeen karakter van voornoemde bepaling van de Grondwet onderstreept en een standpunt ingenomen dat afwijkt van de meer dan honderdjarige rechtspraak van het Hof van Cassatie.

Het Hof, in zijn arresten van 19 September 1833 (met gelijkkluidende besluiten van advocaat-generaal Defacqz, Pas. 1933, I, 154-155), van 11 April 1864 (met gelijkkluidende besluiten van advocaat-generaal Faider, Pas. 1864, I, 156) en, tot slot van een reeks arresten in dezelfde zin, in dat van 1 October 1934 (Pas. 1934, I, 396), verbreekt beslissingen van lagere rechtbanken waarbij herbergiers beschuldigd van danspartijen zonder machtiging te hebben ingericht, worden vrijgesproken. Het verklaart artikel 19 van de Grondwet ter zake niet toepasselijk en steunt de verbreking op de schending van artikel 50 der wet van 14 December 1789, artikel 3, 2° en 3°, van titel XI der wet van 16-24 Augustus 1790, artikel 46 der wet van 22 Juli

1791 en artikel 4 der wet van 6 Maart 1818 (vervangen door artikel 78 der gemeentewet), waarbij de plaatselijke overheid belast wordt met de handhaving van de openbare orde, veiligheid en rust.

Het Hof van Cassatie blijkt aldus aan artikel 19 der Grondwet een beperkte draagwijdte te geven. Volgens voornoemde besluiten van advocaat-generaal Faider zou die bepaling essentieel tot doel hebben het intrekken van de artikelen 291 tot 294 van het Strafwetboek van 1810, waarbij voor het oprichten van een vereniging van meer dan twintig personen een machtiging van de regering wordt vereist.

De IVe Kamer van de Raad van State heeft de vraag onderzocht in het licht van de besprekingen van het Nationaal Congres (Huytens, Discussions du Congrès national de Belgique, Brussel, 1844-1845) en komt tot het besluit dat de tekst van het eerste lid van artikel 19 van de Grondwet algemeen geldt en dat derhalve het inrichten van een danspartij in een voor het publiek toegankelijk lokaal afhankelijk stellen van een voorafgaand verlof in strijd is met die bepaling.

Nochtans dient opgemerkt dat de VIe Kamer van de Raad van State, bij een arrest van 31 Januari 1952, inzake V.Z.W. Verbodering der Ontmijnder van België t/ Burgemeester van de stad Verviers, impliciet beslist heeft dat artikel 19 der Grondwet geen beletsel is voor het nemen van een gemeentereglement, waarbij een publiek bal niet mag gehouden worden zonder de voorafgaande machtiging van de burgemeester.

Het belang van het arrest Boi ligt in de ommekeer, na meer dan honderd jaar van de rechtspraak omtrent de door de Grondwet aan de Belgen gewaarborgde vrijheid van vergadering.

R. Bayens.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 4 Juli 1952.

Voorzitter : M. Maraite.

Raadsheren : MM. Verougstraete en Van Malleghem.

Eerste advocaat-generaal : M. Vermeulen.

Advocaten : Mrs Devriese en Eeckhout.

Bevoegdheid van de voorzitter in kortgeding. — In zijn macht brengen door de Staat van een strook grond zonder voorafgaande procedure tot onteigening. — Schadeberokkenende feitelijkheid. — Dwangsom vindt geen steun in de wet.

De Voorzitter in kortgeding is steeds bevoegd om bij voorraad en zonder nadeel toe te brengen aan de grond van de zaak een einde te stellen aan een feitelijke toestand. Zodanige vordering is uiteraard spoedeisend; vereist wordt daartoe niet, dat te vrezen is dat de schade onherstelbaar is.

Het in zijn macht brengen door de Staat van een aan een particulier toebehorende strook grond, zonder vooraf de onteigeningsprocedure in te stellen, is een schade berokkenende feitelijkheid, waaraan onverwijld een einde dient te worden gesteld.

Aan de Staat moet echter een termijn worden verleend om hem de gelegenheid te geven een regelmatige procedure tot onteigening in te stellen.

Geen enkele wetsbepaling laat aan de Rechter toe zijn uitspraak kracht bij te zetten door middel van een dwangsom.

Belgische Staat (Minister van Openbare Werken)
t/ cons. Coppeters Stockhove.

Gezien de stukken, o.m. het bevelschrift op 12 Maart 1952 tussen partijen op tegenspraak verleend door de heer Voorzitter van de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge, rechtdoende in kortgeding;

Gehoord partijen in hun middelen en besluiten;

Overwegende dat de eerste rechter, ingaande op de eis van geïntimeerden, appellants veroordeeld heeft om binnen de acht dagen de percelen grond, die hij zonder recht noch titel in zijn macht gebracht heeft, terug ter beschikking te stellen van de eigenaars na de erop uitgevoerde werken te hebben doen verdwijnen en de goederen in hun vorige staat te hebben hersteld; dat hij tevens appellants veroordeeld heeft tot betaling van een dwangsom van 200,— frank per dag vertraging in de uitvoering van het bevel;

Overwegende dat appellants de onbevoegdheid opwerpt van de Rechter in kortgeding bij gebrek aan spoed vereisende omstandigheden;

Overwegende dat, zelfs aangenomen dat op het ogenblik van de inleidende dagvaarding — 6 Maart 1952 — de werken reeds voltooid waren, hetgeen trouwens een schrijven van de pachter van geïntimeerden schijnt te bevestigen, dit niet wegneemt dat de Rechter in kortgeding steeds bevoegd is om bij voorraad en zonder nadeel toe te brengen aan de grond van de zaak, een einde te stellen aan een feitelijke toestand;

dat zulksdanige vordering uiteraard spoedeisend is en geenszins vereist wordt, dat te vrezen is dat de schade onherstelbaar zou zijn;

Overwegende dat vaststaat dat met het oog op het aanleggen van een nieuw fietspad langs de baan Westkapelle-Sluis appellants zich een strook weide toegeëigend heeft, toebehorende aan de gezusters Coppeters Stockhove buiten weten van geïntimeerden en zonder vooraf de procedure tot onteigening te hebben ingesteld;

dat hij zodoende ontegensprekelijk een schadeberokkenende feitelijkheid gepleegd heeft, vermits hij in weerwil van artikel 11 van de Grondwet de weide van geïntimeerde met ongeveer vijf aren verkleind en de toegang tot de hofstede heeft bemoeilijkt; dat hieraan onverwijld een einde dient te worden gesteld;

Overwegende nochtans dat aan appellants een termijn dient te worden verleend om hem de gelegenheid te geven de regelmatige procedure tot onteigening van bewuste strook grond in te stellen zoals hierna zal worden bepaald;

Overwegende dat geen enkele wetsbepaling de Rechter toelaat zijn uitspraak kracht bij te zetten door middel van een dwangsom;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1935;

Gehoord in zijn advies de heer Bonte, substituut-Procureur-Generaal;

Alle andere besluiten als ongegrond van de hand wijzend,

Ontvangt het hoger beroep, zegt het gedeeltelijk gegrond, doet dienvolgens het bevelschrift a quo te niet en, opnieuw wijzend, zegt dat de Rechter in kortgeding wel bevoegd is om van de zaak kennis te nemen; zegt de vordering ontvankelijk en, wijzende bij voorraad onder voorbehoud van alle verdere rechten van partijen; veroordeelt appellants in geval hij binnen de termijn van een maand, te rekenen van de betekening van onderhavig arrest, de procedure tot onteigening ten algemene nutte niet ingesteld heeft, de in zijn macht gebrachte percelen weide in hun vorige staat te herstellen na de erop uitgevoerde werken te hebben doen verdwijnen, en, bij gebrek dit te doen binnen de acht dagen na voormelde termijn, machtigt

van nu af voor alsdan geïntimeerden de hiertoe nodige werken uit te voeren op kosten van appellant; kosten invorderbaar op enkel vertoon van de facturen; ontzegt het door geïntimeerden meer gevorderde als ongegrond;

Veroordeelt appellant tot de kosten van eerste aanleg en tot negen tienden van de kosten van het hoger beroep, en geïntimeerden tot het overige tiende van deze laatste kosten.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

10e Kamer. — 3 Maart 1953.

Voorzitter : M. Gaeremynck.

Raadsheren : MM. Schuermans en De Foy.

O.M. : M. Dykmans.

Advocaat : Mr De Raeymaeker.

Bouwvergunning. — Geen rechten kunnen ontleend worden aan het feit, dat het College van Burgemeester en Schepenen een verzoek om bouwvergunning niet heeft doorgestuurd aan de Minister van Openbare Werken. — Bevoegdheid van de Gemeente om aanvullende voorwaarden te stellen, mits deze niet in strijd zijn met de algemene voorschriften van het Centrale Bestuur.

Daar de gemeente tijdig ter kennis van verdachte heeft gebracht, dat hij zijn bouwplannen moest in overeenstemming brengen met de gestelde vereisten, was hij bekend met de redenen van het uitblijven van de bouwvergunning en stond het hem vrij bij de bevoegde instantie zijn beklag te doen. Bovendien heeft verdachte niet eens het verstrijken van de ingeroepen termijn afgewacht om met de uitwerking van zijn afgevoerde bouwplan aan te vangen. Hij kan daarom geen rechten ontleenen aan het feit, dat het College van Burgemeester en Wethouders zijn verzoek om een bouwvergunning niet heeft doorgestuurd aan de Minister van Openbare Werken.

De gemeente is bevoegd, naast de algemene voorschriften, uitgaande van het Centrale Bestuur, aanvullende voorwaarden te stellen, mits deze niet in strijd zijn met de algemene voorschriften.

Openbaar Ministerie t/ Laeremans.

Overwegende dat de beroepen regelmatig zijn naar de vorm en tijdig werden ingesteld;

Overwegende dat verdachte aanvoert dat hij de toelating tot bouwen stilzwijgend heeft verworven op grond van het uitblijven der beslissing van het bevoegd Ministerie van Openbare Werken of zijn gevolmachtigde binnen de bij het wetsbesluit van 2 December 1946 bepaalde termijn, ingevolge een nalatigheid van het College van Burgemeester en Schepenen der stad Leuven; dat verdachte, afgezien van de rechtspleging, die hij diende te volgen, volkomen in gebreke blijft de nalatigheid die hij aan voormeld stadsbestuur verwijt, behoorlijk toe te lichten en klaarblijkelijk buiten beschouwing laat dat hem tijdig, namelijk op 14 Februari 1952, ter kennis is gebracht dat hij zijn bouwplannen moest in overeenstemming brengen met de gestelde vereisten (zie zittingsblad 9 October 1952, stuk 8);

dat hij dienvolgens niet onwetend is gebleven omtrent de redenen van het uitblijven der beoogde machtiging en het hem vrij stond bij de bevoegde instantie zijn beklag te doen;

dat verdachte bovendien uit het oog verliest, dat hij niet eens het verstrijken van de ingeroepen termijn heeft afgewacht om met de uitwerking van zijn afgevoerde bouwplan een aanvang te maken;

dat hij zich thans beroept op deze wederrechtelijke gedraging, uit dewelke hij zijn goed recht wil afleiden — doch daar geen rechten kan aan ontleenen;

Overwegende dat verdachte anderzijds de samenhangende overtreding wil zien wegvallen, daar de gemeentereglementering tot dewelke zij behoort, door de besluitwet van 2 December 1946 zou zijn opgeheven;

dat deze voorstelling echter het nodige onderscheid niet maakt tussen de algemene voorschriften, uitgaande van het Centraal Bestuur en de bijzondere, niet tegenstrijdige maar aanvullende toepassingsvoorwaarden van het plaatselijk bestuur, aan dewelke tevens moet worden voldaan;

Overwegende dat het plegen der te lastgelegde feiten is vastgesteld op 25 Maart 1952 en de verjaring ervan nuttig is gestuit op 16 September 1952 door de oproeping van verdachte door de heer Procureur des Konings voor de Correctionele Rechtbank te Leuven;

Overwegende dat de eerste Rechter behoorlijk de Strafwet heeft toegepast;

Om deze redenen,

Het Hof, rechtdoende op tegenspraak, alle verdere, meer uitgebreide of tegenstrijdige besluiten verwerpende, gezien de artikelen 23, 24, 25 en 26 der wet van 17 April 1878;

gezien artikel 24 der wet van 15 Juni 1935;

gezien de wetsbepalingen in het bestreden vonnis aangehaald, alsook artikel 211 van het Wetboek van Strafvordering, ter zitting door de heer Voorzitter aangehaald;

Ontvangt de beroepen,

Stelt vast dat de verjaring van het samenhangend feit nuttig is gestuit door de oproeping van verdachte door de heer Procureur des Konings op 16 September 1952;

Verklaart de beroepen ongegrond;

Bevestigt dienvolgens het bestreden vonnis;

Verwijst verdachte tot de kosten.

NOOT: Zie hierna het bij dit arrest bevestigde vonnis der Correctionele Rechtbank te Leuven.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE LEUVEN

3e Kamer. — 6 November 1952.

Alleenrechtsprekend rechter : M. Rubbrecht.

O.M. : M. Grootaers.

Bouwvergunning. — Geen wettelijke verplichting van het College van Burgemeester en Schepenen om de verzoeken om bouwvergunning door te zenden aan de Minister van Openbare Werken of zijn afgevaardigde. — Een bouwverordening van de Gemeente kan aanvullende voorwaarden stellen voor het bouwen aan de openbare wegen. — Dergelijke bepalingen zijn niet opgeheven door het Regentsbesluit van 2 December 1946 op de Stedebouw.

Geen enkele wettelijke bepaling verplicht het College van Burgemeester en Schepenen het verzoek van belanghebbenden om bouwvergunning door te zenden aan de Minister van Openbare Werken of zijn afgevaardigde, die bevoegd is overeenkomstig het besluit op de stedebouw uitspraak te doen. Zo er

een administratieve gewoonte mocht bestaan het tot de gemeente gerichte verzoek ambshalve aan de Minister door te sturen, kan dit gebruik voor de verzoeker geen recht doen ontstaan, waarvan hij de krenking zou kunnen invoeren om te beweren, dat hij krachtens een door tijdsverloop verworven bouwvergunning mocht bouwen.

Een gemeentereglement, waarbij verboden wordt aan de openbare wegen gebouwen op te richten zonder toelating van het College van Burgemeester en Schepenen, wordt niet opgeheven door het Regentsbesluit van 2 December 1946 op de stedebouw, dat uitdrukkelijk de bestaansmogelijkheid van andere rechtsvoorschriften ter zake erkent. De gemeenten kunnen, zonder in strijd te komen met het doel van voormeld Regentsbesluit, met het oog op de plaatselijke toestanden en belangen aanvullende voorwaarden voor het bouwen aan de openbare wegen stellen en het bouwen verbieden, zo dikwijls aan deze voorwaarden niet is voldaan.

Openbaar Ministerie t/ Laeremans.

I. Over de telastlegging I :

Overwegende dat volgens verdachte het gemeentebestuur te Leuven nagelaten heeft zijn aanvraag om te mogen bouwen aan de bevoegde dienst van stedebouw door te sturen met het gevolg dat hij, verdachte, zich niet op de toelating zou kunnen beroepen, die krachtens artikel 18, lid 6 en 7, van het Regentsbesluit dd. 22 December 1946 verworven is, als de Minister van Openbare Werken of zijn afgevaardigde geen uitspraak doet één of uiterlijk drie maanden na het ontvangen van de aanvraag tot toelating; dat in de stelling van verdachte dit machtsmisbruik der gemeente hem niet kan benadelen en hij dus geacht moet worden met de vereiste toelating te hebben gebouwd;

Overwegende dat verdachte zich ertoe beperkt heeft op 5 Februari 1952 het College van Burgemeester en Schepenen der stad Leuven om een bouwvergunning te verzoeken; dat geen enkele tekst dit College er toe verplicht de aanvragen der belanghebbenden over te maken aan de Minister van Openbare Werken of zijn afgevaardigde, overheid die bevoegd is om overeenkomstig het besluit op de stedebouw uitspraak te doen; dat, zo er een administratieve gewoonte mocht bestaan de tot de gemeente gerichte aanvragen ambshalve aan de Minister door te sturen, dit gebruik nochtans geen recht ten behoeve van de verzoeker kan doen ontstaan, waarvan hij de krenking zou kunnen invoeren om te beweren dat hij krachtens een door tijdsverloop verworven toelating mocht bouwen;

Overwegende dat het voor verdachte volstond een brief tot de Minister van Openbare Werken of zijn afgevaardigde te richten, ten einde van de termijn van één maand, eventueel te verlengen met twee maanden, te kunnen genieten; dat hij, na verzuimd te hebben op deze eenvoudige wijze zijn recht uit te oefenen, zich vruchteloos zou beroepen of het niet naleven door de stad Leuven van een overigens niet bestaande verplichting;

Overwegende dat het sub I telastgelegde door de verklaringen van verdachte en de constaties der politie is bewezen.

II. Over de telastlegging II :

Overwegende dat de verdachte aanvoert dat het politiereglement der stad Leuven van 1 Augustus

1910, dat in artikel 328 verbiedt tegen de openbare wegen gebouwen op te richten zonder toelating van het College van Burgemeester en Schepenen, stilzwijgend opgegeven is door het Regentsbesluit op de stedebouw;

Overwegende dat slechts tot opheffing van voormeld politiereglement kan worden besloten als en in zover het in strijd blijkt te zijn met de tekst of met de geest van het besluit op de stedebouw;

Overwegende dat artikel 18, laatste lid, van het Regentsbesluit van 2 December 1946 uitdrukkelijk de bestaansmogelijkheid van andere rechtsvoorschriften erkent door te bepalen dat de aanvraag om toelating bij de Minister van Openbare Werken of zijn afgevaardigde ingediend moet worden «onverminderd alle andere procedures die door de wetten en reglementen zijn voorgeschreven»;

Overwegende verder dat het Regentsbesluit op de stedebouw blijkens zijn aanhef strekt tot vaststelling van de nodige regels om gedurende de periode van wederopbouw de werken met inachtneming van de eisen inzake hygiëne, esthetiek en goede aanleg van het grondgebied te kunnen uitvoeren;

Overwegende dat het geenszins met het doel van voormeld Regentsbesluit strijdt, dat de gemeenten met het oog op de plaatselijke toestanden en belangen zekere bijkomende voorwaarden voor het bouwen aan de openbare wegen zouden stellen en het bouwen verbieden zo dikwijls aan deze voorwaarden niet is voldaan; dat het betwist politiereglement dus niet is opgeheven en het sub II telastgelegde insgelijks is bewezen;

Overwegende echter dat de telastleggingen I en II een en hetzelfde feit opleveren en dit feit gepleegd werd in de loop van Maart 1952;

Om deze redenen,

en bij toepassing van de artikelen 17 en 28 van het Regentsbesluit van 2 December 1946, 327 van het politiereglement der stad Leuven van 1 Augustus 1910; 15, 40 en 38 van het Wetboek van SStrafrecht; 194, 162, 226 en 227 van het Wetboek van Strafvordering; 2, 11, 12, 13, 14, 31, 32, 34, 36, 37 en 41 der wet van 15 Juni 1935, door de heer alleenzetelende Rechter aangeduid;

Verwijst de Rechtbank de verdachte voor de feiten I en II tot een geldboete van 50,— frank en tot de door het Openbaar Ministerie gemaakte kosten.

NOOT : Men zie hiervoor het arrest van het Hof van Beroep te Brussel van 3 Maart 1953, waarbij bovendaar vonnis in hoger beroep is bevestigd.

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

“Rechtskundig Weekblad”

BURGERLIJKE RECHTBANK TE KORTRIJK

1e Kamer. — 10 April 1952.

Voorzitter : M. J. De Necker.

Rechters : M.M. J. Kerkhove en P. Dhanens.

O.M. : M. R. Lachaert.

Huwelijk. — Voorziening van de ouders tegen het ontworpen huwelijk van hun kind dat geen 25 jaar oud is. — Beoordeling door de Rechtbank. — Beroep op de universele verklaring van de Rechten van de Mens dd. 10 December 1948. — Geneeskundig onderzoek.

De wetgever heeft een verhaal toegelaten, dat de ouders kunnen uitoefenen tegen het ontworpen huwelijk van een meerderjarig kind dat de volle leeftijd van 25 jaar niet heeft bereikt.

De rechtbank beoordeelt op soevereine wijze de gegrondheid der aangehaalde redenen, doch kan het huwelijk schorsen tot de aanstaande echtgenoot de volle leeftijd van 25 jaar heeft bereikt, of zelfs bevelen dat de partijen na een bepaalde termijn opnieuw vóór de rechtbank zullen verschijnen.

Het huwelijk is een natuurlijk recht, hetgeen trouwens bevestigd wordt door art. 16, 1° van de Algemene verklaring van de Rechten van de Mens, goedgekeurd door de algemene vergadering van de Verenigde Naties.

Het stelsel van de vader, waardoor hij zich tegen elk huwelijk van zijn kind zou verzetten, moet dienengevolge van de hand worden gewezen.

Daarom dringt zich een geneeskundig onderzoek van het kind op om de rechtbank in te lichten nopens de gegrondheid van de aangehaalde redenen.

Overwegende dat verweerder, J. V..., zijn inzicht te kennen gaf in het huwelijk te treden met G...;

Dat, bij akte van eerbied, gesteld door de ambtenaar van de Burgerlijke Stand op 8 Februari 1952 en betekend op 11 Februari 1952, de verweerder, J.V..., aan zijn ouders, A.V... en B.C. raad heeft gevraagd wegens het huwelijk dat hij voornemens was aan te gaan;

Dat de vader aan de heer Schepen, Ambtenaar van de Burgerlijke Stand, dewelke de akte betekende, antwoordde dat hij zijn toestemming weigerde en dat zijn vrouw dit eveneens zou doen;

Overwegende dat eiser, daar verweerder de volle leeftijd van 25 jaar niet heeft bereikt, tegen de betekening is opgekomen en verweerder gedagvaard heeft voor de rechtbank, ten einde te horen zeggen dat het ontworpen huwelijk voorlopig niet zal voltrokken worden;

Overwegende dat, ondervraagd, de vader verklaard heeft dat hij zich tegen het huwelijk verzette wegens zware gezondheidsstoornissen van verweerder en om reden dat deze niet bekwaam was te voorzien in het onderhoud van een toekomstig gezin;

Dat hij er bijvoegde, dat wegens de eerste aangegeven reden hij zich niet speciaal verzette tegen de keus, gedaan door zijn zoon, van het meisje dat hij als vrouw wenste, maar tegen gelijk welk huwelijk dat hij zou willen aangaan;

Overwegende inderdaad, dat hij laat uitschijnen dat verweerder, zijn zoon, tengevolge van een zware ziekte, als kind opgedaan altijd achterlijk is gebleven;

Dat al de opvoedingsgestichten voor achterlijke kinderen waaraan hij werd toevertrouwd hem in de steek moesten laten;

Dat, tijdens zijn legerdienst, zowel de ouders als de legeroverheden met verweerder de meeste moeilijk-

heden hadden, zodat verweerder door de krijgsraad te Gent tot een gevangenisstraf van twee jaar met schorsing van twee jaar werd veroordeeld wegens poging tot diefstal met braak en inklimring;

Overwegende dat eiser het bewijs voorlegt dat verweerder, soldaat in de Jachtvliegerschool, door de militaire commissie inzake geschiktheid en reform vrijgesteld werd, wegens aantasting ener kwaal gerangschikt onder A-4 van de geschiktheidscriteria tabel van het K.B. van 29 Mei 1934, zodat hij buiten staat is voort te blijven dienen;

Dat volgens schrijven van de Voorzitter van die commissie, dit nummer der criteria tabel, onder meer, de «*démence, idiotie, imbécillité, débilité mentale grave, psychopathies constitutionnelles et dégénérescence mentale*» beoogt;

Overwegende dat eiser voorhoudt dat in zulke voorwaarden elk ontworpen huwelijk maar ongelukkig zal kunnen zijn, daar het onevenwichtig karakter van verweerder noodzakelijk ruzie en onenigheid in het gezin zal meebringen en door zijn geestestoestand vermoedelijk uit dit huwelijk maar getareerde kinderen zullen ontstaan;

Dat al de last van het jong gezin te onderhouden, het verdriet en de schande van geestelijk ontaarde afstammelingen te hebben, op de ouders en de familie wegen zullen;

Overwegende dat eiser daarbij laat uitschijnen dat verweerder door zijn geestesminderwaardigheid nooit in staat zal zijn door zijn bedrijvigheid vrouw en kinderen te onderhouden;

Overwegende dat verweerder daartegenover aanvoert dat hij het ouderlijk dak heeft verlaten en in de koolmijnen werkt;

Dat hij bij zijn aanstaande schoonouders en zijn verloofde is gaan inwonen, en deze laatste uit zijn werken zwanger is geworden;

Overwegende dat de wetgever de toestemming van de ascendenten tot het aangaan van het huwelijk van minderjarigen eist, om reden der onbekwaamheid der minderjarigen, maar, om reden van het louter persoonlijk karakter van het huwelijk, de vertegenwoordiging der minderjarigen vervangt door de toestemming der naaste ascendenten of van de familierraad, waarvan het ontbreken een vernietigend huwelijksbeletsel daarstelt (Kluyskens: deel VII, «*Familie recht*», p. 212, De Page, «*Dr. Civ. T. I*», p. 519, R.P.D.B., V°, Mariage, p. 828);

Overwegende dat, inziende de gewichtigheid der te stellen daad, haar terugslag op familieverhoudingen, de wederkerige verplichtingen welke eruit voortvloeien niet enkel tussen echtgenoten maar ook tussen aanverwanten, onder meer betreffende de verplichting tot onderhoud (art. 206-207 B.W.) de huwelijksbeletselen (art. 162-163 B.W.)..., de Wetgever een verhaal heeft toegelaten welke de ouders kunnen uitoefenen tegen het ontworpen huwelijk van het meerderjarig kind dat de volle leeftijd van 25 jaar niet heeft bereikt;

Dat de rechtbank voor dewelke dit verhaal wordt ingeleid, het geschil moet beoordelen in acht nemende het belang van het kind, de eer der familie, de toekomst van het nieuw gezin... (Kluyskens, op. cit., p. 221; De Page, op. cit. p. 536; R.P.D.B., V°, Mariage, p. 830);

Overwegende dat de Rechtbank op soevereine wijze de gegrondheid der aangewende redenen beoordeelt (De Page, op. cit., p. 536; Ber. Brussel, 18 Juni 1930, Pas. 1931, 2, 103);

Overwegende dat het verhaal de rechtbank toelaat de voltrekking van het huwelijk te schorsen totdat de aanstaande echtgenoot de volle leeftijd van 25 jaar heeft bereikt, maar dat zij deze termijn niet nood-

zakelijk moet aannemen en, door een voorlopige beslissing, bevelen mag dat partijen na een bepaalde termijn opnieuw voor de rechtbank zullen verschijnen (De Page, op. cit., p. 537; Roland et Wauters, « Guide de l'officier de l'Etat-civil, nr 547; Rb. Brussel, 19 Februari 1915, B.J. 1920, p. 20);

Overwegende dat de wetgever om de ontarding van het ras te vermijden, zekere huwelijksbeletselen, voort-spruitend uit bloedverwantschap in rechte lijn heeft uitgevaardigd, dewelke algemeen en onbeperkt zijn;

Dat echter de rechter om dezelfde redenen, de vol-trekking van gelijk welk huwelijk van een gebrekkig kind niet zou mogen schorsen, op verhaal van de ascen-dant, tot na het bereiken van de volle leeftijd van 25 jaar door de aanstaande echtgenoot;

Overwegende inderdaad dat het aangaan van een huwelijk een natuurlijk recht is;

Overwegende dat artikel 16, 1° van de algemene verklaring van de Rechten van de Mens, goedgekeurd door de UNO op 10 December 1948, uitdrukkelijk be-paalt dat ieder huwbaar jongen of meisje het recht heeft te huwen en een gezin te stichten, zonder de minste beperking om reden van ras, nationaliteit of godsdienst;

Dat alhoewel deze verklaring niet bekrachtigd werd door de Wetgevende Kamers en derhalve niet uit-drukkelijk is opgenomen in de nationale wetgeving; zij nochtans moet worden aanzien als de mening weer-gevend van België, daar zij door de vertegenwoordig-ing van het land werd goedgekeurd, zodat zij mag worden gevolgd, behoudens het bestaan van een tegen-strijdige wettelijke bepaling;

Overwegende derhalve dat het stelsel, door eiser in Raadkamer voorgehouden, dat hij om gezondheids-redenen zich zou verzetten tegen gelijk welk huwelijk van zijn zoon, van de hand moet worden gewezen;

Dat de aangewende reden alleenlijk moet worden onderzocht en beoordeeld in verband met de bijzondere ten huidige dage bestaande omstandigheden;

Overwegende dat, wat betreft de gezondheids-toestand van verweerder, het voldoende blijkt dat hij onstandvastig is van karakter, onevenwichtig en geestesdebiel;

Dat echter deze staat het gevolg schijnt geweest te zijn van een kinderziekte en niet van erfelijke aard schijnt te zijn, zodat de vrees van ontarding van het ras uitgesloten schijnt;

Overwegende dat het ook niet wordt uitgemaakt of deze staat niet vatbaar is voor verbetering, en zelfs, of deze verbetering niet gemakkelijker zou intreden tengevolge van het huwelijk;

Overwegende dat een geneeskundig onderzoek zich opdringt om de rechtbank in te lichten;

Overwegende dat verweerder werkzaam is in de koolmijnen;

Dat, door hetzelfde onderzoek zal worden uit-gemaakt of verweerder bekwaam is tot volharding, zodanig dat het presteren van regelmatig werk niet moet worden uitgesloten;

Dat, indien hij inderdaad regelmatig te werk kan worden gesteld, verweerder in staat zal zijn een gezin te onderhouden;

Overwegende dat verweerder's verloofde zwanger is en in zekere mate met deze omstandigheid ook moet rekening gehouden worden;

Overwegende echter dat zij wist, dat verweerder pas 21 jaar oud was, dat zijn ouders zich verzetten tegen zijn betrekkingen, en zij er zich mocht aan verwach-ten dat zij hun toestemming zouden weigeren;

Dat de verloofde in dienst was van eiser, op zijn fabriek werkzaam was en zeer gemakkelijk kon kennis

hebben van het verzet van eiser tegen het aangaan van een huwelijk van zijn zoon wegens ongeschiktheid;

Dat derhalve zij en haar ouders zeer onvoorzichtig hebben gehandeld door verweerder bij hen te laten inwonen, toen hij het ouderlijk dak verliet;

Om deze redenen,

De Rechtbank, alle verdere besluiten van de hand wijzende; vooraleer uitspraak te doen ten gronde :

Stelt aan als deskundige de heer Dr V., zenuwen- en zielenarts, dewelke partijen zal onderhoren, kennis zal nemen van de bescheiden, alle nuttige inlichtingen zal inwinnen en in een met omstandige redenen omkleed verslag zal zeggen :

1. of verweerder aangetast is van enige kwaal, gebrek of ziekte, dewelke hem physisch of zedelijk ongeschikt maken voor het huwelijk;

2. of gebeurlijk deze staat vatbaar is voor ver-betering;

3. of het huwelijk van aard is verbetering of ge-nezing te bevorderen;

4. of deze gebeurlijke ziekte, gebrek of kwaal kan bijdragen tot de ontarding van het ras of zonder gevolgen moet blijven voor de nakomelingen;

5. of verweerder bekwaam is regelmatig werk te presteren, zodat dat hij door zijn bedrijvigheid in staat kan zijn een gezin te onderhouden, ofwel of hij door zijn onevenwichtigheid daartoe onbekwaam moet geoordeeld worden.

Zegt dat de expert zijn verslag zal neerleggen ter griffie dezer Rechtbank binnen de twee maanden, na aanvaarding zijner opdracht en het sluiten zal met de wettelijke eedformule;

Kosten voorbehouden en te voegen ten gronde.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE OUDENAARDE

25 Februari 1953.

Voorzitter : M. Janssens de Varebeke.
Rechters : MM. De Wulf en Kerkhove.
Advocaten : Mrs Thienpont en De Rouck.

Legaat. — Herroeping door vervreemding van het ge-legateerde goed door de erflater. — Tegenbewijs niet toegelaten.

De wetgever heeft in artikel 1038 B.W. op ondubbel-zinnige wijze het tegenbewijs uitgesloten tegen de herroeping van een legaat door vervreemding van het legateerde goed door de erflater.

Robeys t/ Robeys.

Overwegende dat wijlen Prudentia Robeys, in leven zonder beroep, wonende te Herzele, aldaar overleden op 2 Juni 1951, bij openbaar testament, ontvangen door Mr J. Vanden Bossche, notaris te Herzele de 3 Novem-ber 1948, onder meer aan eiser, aan Irma en aan Anna Robeys haar huizen, gelegen te Herzele, Yven-daelstraat, vermaakte met bepaalde lasten;

Overwegende dat eiser een legaat onder algemene titel heeft verkregen van de erflaatster, namelijk al de « roerende goederen, zijnde meubels, liggende en belegde gelden, actiën, obligaties en zo voorts »;

Overwegende dat de erflaatster bij akte, verleden voor notaris Vanden Bossche te Herzele, op 6 Februari 1950 al haar onroerende goederen verkocht met uit-

zondering van de 14 aren land, gelegen Mansveld te Herzele, dewelke bij bovengemeld testament aan eiser werden vermaakt;

Overwegende dat verweerders de erfgenamen zijn van de overledene;

Overwegende dat eiser krachtens artikel 1011 B.W. van de erfgenamen in de volgorde voorzien onder de titel der erfenissen afgifte van zijn legaat vordert;

Overwegende dat eiser besluit dat tengevolge van de verkoop der aan hem aan 14°, 15°, 16° en 17° verweerders bij bovengemeld testament gelegateerde huizen, staande en gelegen te Herzele, Yvendaelstraat, dit legaat door de erflaatster herroepen werd en de opbrengst van deze verkoop aan aanlegger toekomt op grond van zijn hoedanigheid van legataris onder algemene titel van al de roerende goederen van de erflaatster;

Overwegende dat verweerders beweren dat het legaat dezer huizen vervangen werd door de verkoopprijs ervan en deze laatste derhalve tussen aanlegger 14° en 16° verweersters Irma en Rosalia-Anna Robeys dient te worden verdeeld;

dat zij aanbod doen hun bewering met alle rechtsmiddelen, getuigen inbegrepen, te bewijzen;

Overwegende dat aanlegger terecht op de stelling van verweersters aanmerkt dat, zo de erflaatster inderdaad de verkoopprijs onder aanleggers Irma en Rosalia-Anna Robeys had willen verdelen, zij aldus bij een tweede testament had kunnen beschikken;

Overwegende dat de wetgever in artikel 1038 B.W. op ondubbelzinnige wijze het tegenbewijs tegen de herroepende vervreemding heeft uitgesloten (De Page, *Traité élémentaire*, T. VIII, 2, n° 1179A, 3 C 4° en D; Baudry-Lacantinerie, *Traité théorique et pratique du droit civil: Des Donations entre vifs et des testaments*, t. II, n°s 2752, 2756 en 2759);

Overwegende dat verweerders verder aanvoeren dat zij de herroeping van al de ten voordele van eiser vermaakte legaten mogen vorderen, omdat aanlegger de in het testament bedongen lasten niet heeft ten uitvoer gebracht;

Overwegende dat eiser aanvoert dat hij die lasten op zich neemt en ze reeds betaald heeft;

dat verweerders zulks niet tegenspreken;

Overwegende dat verweerders eindelijk beweren dat eiser door de wil van de erflaatster te negeren, wat betreft de vervanging van het legaat der huizen door de verkoopprijs ervan, mede door het feit dat eiser de kosten van begrafenissen en zielerust niet betaalt, de nagedachtenis van de erflaatster ernstig heeft beledigd, wat de herroeping van de legaten ten gunste van aanlegger rechtvaardigt;

Overwegende dat deze beweegredenen de herhaling zijn van de door verweerders hierboven aangehaalde, dat zij onjuist zijn en de gevolgtrekking, die zij er willen uit afleiden derhalve zonder verder onderzoek dient te worden verworpen;

Om deze redenen,

De Rechtbank :

rechtdoende op tegenspraak tegenover de 14°, 15°, 16° en 17° verweerders en bij verstek tegenover de overige verweerders wegens niet-verschijning, alle verdere of tegenstrijdige besluiten van de hand wijzende en vonnissende in eerste aanleg;

Machtigt ambtshalve de 3°, 7° en 18° verweersters om in rechte te staan;

Verklaart de eis ontvankelijk en gegrond;

zegt voor recht dat het openbaar testament van wijlen Prudentia Robeys, in leven zonder beroep, te Herzele, aldaar overleden op 2 Juni 1951, ontvangen

door Mr J. Vanden Bossche, notaris te Yerzele, op 3 November 1948, zal uitgevoerd worden naar zijn vorm en inhoud;

dienvolgens zegt dat er afgifte zal gedaan worden binnen de acht dagen na de betekening van dit vonnis van het legaat onder algemene titel met de vruchten en intresten van wat de gelegateerde goederen hebben opgebracht sedert de dag van het instellen der vordering, en bij gebrek de afgifte te doen binnen de termijn van acht dagen, zegt dat dit vonnis zal dienen als titel van afgifte;

Veroordeelt de 14°, 15°, 16° en 17° verweerders tot de kosten, die zij gemaakt hebben;

Veroordeelt al de verweerders tot de overige kosten;

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUGGE

14 April 1953.

Alleenrechtsprekend rechter : M. Blondeel.

Referendaris : M. E. Floré.

Advocaten : Mrs Lamiroy en Van Poucke.

Accoord na faillissement. — Indien geen schuldeiser zich tegen het aangeboden accoord heeft verzet, gaat het vonnis van homologatie in kracht van gewijsde op het ogenblik der uitspraak en verliest de curator daarmede zijn hoedanigheid. — Een nadien tegen hem q.q. ingestelde vordering is dienvolgens niet ontvankelijk.

Tegen het vonnis tot homologatie van het accoord kunnen alleen hoger beroep instellen de schuldeisers, die zich tegen het aangeboden accoord verzet hebben; indien zodanig verzet niet is geschied, is hoger beroep niet mogelijk en moet het vonnis van homologatie geacht worden kracht van gewijsde te hebben verkregen van de uitspraak af zonder dat enige betekening vereist is. Van dan af verliest de curator zijn hoedanigheid en is een tegen hem in zijn hoedanigheid ingestelde vordering niet ontvankelijk.

R.M.Z. t/ Mr Van Poucke q.q.

Aangezien de vordering er toe strekt aanlegger te doen erkennen als bevoorrecht schuldeiser in het faillissement Bosson Jozef voor een bedrag van 44.084 frank, vermeerderd met de verwijlinteressen tegen 5 % vanaf 25 Juni 1952;

Aangezien verweerder q.q. de niet ontvankelijkheid der vordering opwerpt, omdat bij vonnis van de Rechtbank van Koophandel te Brugge dd. 14-8-1952 de homologatie uitgesproken werd van het accoord na faillissement, bekomen door de gefailleerde Bosson Joseph, en dat de onderhavige vordering slechts nadien ingeleid werd, namelijk op 9 September 1952;

Aangezien aanlegger daartegenover aanvoert dat het homologatievonnis nog niet in kracht van gewijsde is gegaan zodat het faillissement en de taak van de curator nog niet opgehouden hebben te bestaan;

Aangezien een homologatievonnis terzeldertijd uitspraak doet over de ingediende verzetten en over de homologatie; dat dergelijk vonnis, dat de homologatie toekent, weliswaar vatbaar is voor beroep, doch enkel voor diegenen, die verzet tegen het aangevraagd accoord hadden ingediend (Rép. Prat. Dr. Belge, V°, Faillite et Banqueroute, n° 2155 en volgende, E. De Perre, Manuel du curateur de faillite, n° 490);

Aangezien dan ook bij gebrek aan dergelijk ingediend verzet geen beroep mogelijk is en in dit geval het homologatievonnis dient beschouwd te worden als heb-

bende kracht van gewijsde vanaf de uitspraak zonder dat enige betekening noodzakelijk zij (cfr Humblet, n° 548 — *Traité des faillites, des Banqueroutes et des sursis de payment* — Anvers, 2 juillet 1859 — *Port d'Anvers, 1859 - 1 - 268*);

Aangezien bij gebrek in casu aan gedaan verzet tegen het aangevraagd accoord, het homologatievonnis dd. 4-8-1952 vanaf de uitspraak kracht van gewijsde bekwam, dat dientengevolge van dan af de wettelijke taak van verweerder als curator ophield te bestaan, zodat de tegen hem ingestelde vordering niet-ontvankelijk is;

Om deze redenen,

De Rechtbank:

Wijzende op tegenspraak, alle verdere en tegenstrijdige besluiten verwerpende, verklaart de vordering niet ontvankelijk, en veroordeelt aanlegger tot de kosten des gedinges.

Vonnis uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande elke voorziening en zonder borgstelling.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

6 Maart 1952.

Voorzitter: M. De Smet.

Rechters: M.M. Loicq en De Baillie.

Referendaris: M. Cloquet.

Advocaten: Mrs Meeus en Eeckhout.

Wisselrecht. — Verjaringstermijn van artikel 82 Wet 20 Mei 1872 berust op een vermoeden van betaling, zodat de wisselchuldenaar zich op die verjaring niet kan beroepen, indien hij erkent niet te hebben betaald. — Betekenis van het protest van niet-betaling.

De in artikel 82 van de wet van 20 Mei 1872 op de wissel en het orderbriefje bepaalde vijfjarige verjaringstermijn berust op een vermoeden van betaling; de houder van de wissel kan aan de wisselchuldenaar de beslissende eed opdragen dat hij betaald heeft. Wanneer de acceptant erkent de wissel niet te hebben betaald, kan hij de verjaring niet inroepen.

Het protest van niet-betaling is geenszins nodig ter handhaving van de rechten van de houder tegenover de betrokkene, tenzij wat betreft het vertrekpunt van de verwijlntresten.

Bruins t/ Delmotte.

Overwegende dat de vordering strekt tot betaling van een door verweerder geaccepteerde wissel, vervallende op 1 December 1932 en belopende 43.089 fr.;

Overwegende dat verweerder ten onrechte tegenwerpt dat de vordering verjaard zou zijn bij toepassing van de vijfjarige verjaring, bepaald in artikel 82 van de wet van 20 Mei 1872 op de wissel;

Overwegende dat bedoelde verjaring inderdaad steunt op een vermoeden van betaling;

Overwegende dat de houder van de wisselbrief het recht heeft de gedingbeslissende eed op te dragen nopens het feit der betaling;

Overwegende dat, wanneer op die eedopdracht de aannemer van de wisselbrief — zoals in onderhavig geval — erkent dat hij de wisselbrief niet heeft betaald, de verjaring door hem niet meer kan ingeroepen worden (*Beroep Gent, 4 Februari 1904, Pas. 1905, II, 235, aangehaald door M. Fredericq: Principes, I, n° 511*);

Overwegende dat verweerder eveneens ten onrechte beweert dat de vordering niet ontvankelijk zou zijn, omdat eiser de wissel niet ter betaling heeft aangeboden;

Overwegende dat het protest van niet-betaling geenszins nodig is om de rechten van de houder te bewaren tegenover de betrokkene, tenzij wat betreft het vertrekpunt van de verwijlntresten (*Novelles, Droit Commercial, II, n, 929*);

Overwegende dat vaststaat dat verweerder op 6 April 1951 door eiser aangemaand werd de wissel te betalen;

Overwegende dat verweerder in zijn besluiten beweert dat eiser moet bewijzen, dat het bedrag van de wissel in de handen van verweerder niet het voorwerp is van een beslag onder derden — en ook dat eiser niet in staat van faillissement verkeert;

Overwegende dat verweerder echter bij pleidooi verklaard heeft van de twee voormelde argumenten af te zien;

Overwegende dat verweerder eindelijk aanvoert, dat eiser zelf tegenover verweerder schulden zou hebben ten belope van 2.135 fr.;

Overwegende dat eiser dezer schuld erkent, dat zij opeisbaar is en dat zij bij wijze van schuldvergelijking te niet is gegaan, terwijl de schuldvordering van eiser zoveel minder geworden is en thans alleen in hoofdsom bedraagt:

Hoofdsom	fr. 43.089,—
Kosten van aanmaning	+ 229,—
	<hr/>
	43.318,—
Schuld van eiser	— 2.135,—
	<hr/>
	fr. 41.183,—

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Vaststellend dat de artikelen 2 en 30 tot 42 der taalwet van 15 Juni 1935 werden nageleefd;

Verklaart de vordering ontvankelijk en, rechtdoende ten gronde, verwijst verweerder om aan eiser te betalen de som van 41.183,— fr. met de wettelijke intresten in zake van koophandel sedert 6 April 1951 tot de dagvaarding en met de gerechtelijke intresten sedertdien, zulks tegen afgifte van de door verweerder aangenomen wissel;

Verwijst verweerder in de kosten van het geding.

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

VREDEGERECHT TE MECHELEN-ZUID

13 Juni 1952.

Rechter : M. De Ridder.

Deskundig onderzoek. — Verkoop van een dier. — Verborgten gebreken. — Niet voorkomen van de bij art. 43bis Rv. voorgeschreven eedformule in het verslag boven de handtekening van de deskundige. — Nietigheid van het verslag. — Niet-toepasselijkheid van art. 1030 Rv. — Nieuw rechterlijk bevel tot deskundig onderzoek.

Wat de eedaflegging door de expert betreft is artikel 4 der wet van 25 Augustus 1885 vervangen door artikel 43bis Rv. (K. B. van 30 Maart 1936).

Indien de deskundige verzuimd heeft de bij artikel 43bis Rv. voorgeschreven eedformule boven zijn handtekening in zijn verslag te plaatsen en evenmin vooraf de eed vóór de Vrederechter heeft afgelegd, is zijn verslag nietig. Een beroep op artikel 1030 Rv. kan niet baten, daar dit artikel alleen betreft de uiterlijke vormen der akten van procedure en niet de formaliteiten, die het wezen zelf ener akte uitmaken. De schriftelijke eedaflegging van de deskundige in zijn verslag is een wezenlijke formaliteit, waarvan de niet-nakoming de nietigheid medebrengt van het verslag.

In ieder geval van nietigheid van het verslag mag de Rechter een nieuw deskundig onderzoek bevelen. Indien het verzoek om deskundig onderzoek is gedaan binnen de wettelijke termijn, kan het onderzoek zelf na afloop van die termijn worden begonnen. Benoeming van dezelfde deskundige.

Polfliet t/ Siebens.

Aangezien eiser bij exploit van rechtsingang van deurwaarder J. Tas, te Mechelen, van 13 Mei 1952 de verbreking vordert van de verkoop van een « vaarse kalf » met veroordeling van verweerder tot teruggave van de koopprijs, zijnde 4.150,— frank, en tot een schadevergoeding van 1.000,— frank; tot de gerechtelijke intresten en de kosten, bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande alle voorziening en zonder borgstelling;

Aangezien eiser van de niet-verschenen gedaagde op 29 April 1952 een « vaarse kalf » kocht voor de prijs van 4.150,— frank;

dat hij verbreking van deze verkoop vordert, omdat het gekochte dier zou aangetast zijn door tuberculose (artikel 1 der wet van 25 Augustus 1885 en artikel 1 van het Koninklijk Besluit van 31 Mei 1951);

Aangezien blijkt :

1) dat de vordering werd ingesteld binnen de vijftien dagen (artikel 2 der wet van 25 Augustus 1885; artikel 4 van het Koninklijk Besluit van 31 Mei 1951) : de verkoop had plaats op 29 April 1952 en de dagvaarding dagtekent van 13 Mei 1952;

2) dat eiser ingevolge artikel 4 der wet van 25 Augustus 1885 eveneens binnen de vijftien dagen bij verzoekschrift op zegel van 20,— frank de aanstelling van een deskundige heeft gevraagd;

3) dat Wij bij bevel van 14 Mei 1952 als deskundige hebben aangesteld de heer De Troyer, veearts te Willebroek, met vermelding van het aangegeven koopvernietigend gebrek (artikel 4 der wet van 25 Augustus 1885, alinea 3), en dat bij telegram van dezelfde

dag de verweerder verwittigd werd (zie hierover : Les Pandectes Belges, V^o, Vente et échange d'animaux domestiques, n° 459);

4) dat het deskundig onderzoek heeft plaats gehad in aanwezigheid van beide partijen;

Aangezien verder artikel 4 der wet van 25 Augustus 1885 voorschrijft dat de deskundige de eed moet afleggen in Onze handen alvorens zijn onderzoek aan te vangen;

dat echter het Koninklijk Besluit van 30 Maart 1936 een nieuw artikel 43bis heeft ingevoerd in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, welk artikel in algemene termen bepaalt dat de handtekening van de expert onder zijn verslag zal voorafgegaan worden van de in voormeld artikel omschreven eedformule;

Aangezien al blijkt — wat de eedaflegging betreft — artikel 4 van de wet van 25 Augustus 1885 vervangen te zijn door artikel 43bis van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, de deskundige nochtans verzuimd heeft zijn verslag te beëindigen met de opgelegde eedformule en evenmin vooraf de eed heeft afgelegd;

Aangezien het verslag dus nietig is;

dat artikel 1030 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering niet kan ingeroepen worden om aan de nietigheid te ontkomen, daar het enkel betrekking heeft op de uiterlijke vormen der akten van procedure en niet op de formaliteiten, die het wezen zelf ener akte uitmaken (Verbrekingshof, 18 Mei 1893, Pas. I, 231 en 236); La Belgique Judiciaire, 1871, blz. 200 in fine en blz. 201);

dat de schriftelijke eedaflegging van de deskundige in zijn verslag een substantiële formaliteit uitmaakt en het niet-naleven ervan de nietigheid meebrengt van het verslag (Handelsrechtbank Luik, 13 November 1937, Pandectes périodiques, 1937, blz. 84);

Aangezien in elk geval van nietigheid van het verslag de rechter een nieuw deskundig onderzoek mag bevelen (Les Pandectes Belges, V^o, Vente et échange d'animaux domestiques, n° 439);

dat het verzoek om deskundig onderzoek, zoals reeds gezegd, binnen de vereiste termijn heeft plaats gehad en artikel 4 der wet van 25 Augustus 1885 uitdrukkelijk voorziet, dat het deskundig onderzoek buiten die termijn kan begonnen worden;

Gelet op de artikelen 2, 30, 32, 33, 35, 37 en 41 der wet van 15 Juni 1935;

Om deze redenen :

Wij, Vrederechter, oordelende bij verstek en in eerste aanleg, verklaren de vordering ontvankelijk, zeggen echter voor recht dat het deskundig verslag van 17 Mei 1952 nietig is;

benoemen opnieuw als deskundige de heer De Troyer A., rijksveearts te Willebroek, met opdracht : na te gaan en in een beredeneerd verslag en onder eed bevestigd, of de vaarse kalf, door verweerder aan eiser verkocht op 29 April 1952, aangetast is of niet door een koopvernietigend gebrek, nl. tuberculose, en in bevestigend geval, of dit gebrek reeds aanwezig was of bestond op de datum van de verkoop of binnen de vijftien dagen daaropvolgend; om na neerlegging van dit verslag verder ten gronde te worden gevonnist;

Houden de beslissing omtrent de kosten aan;

Verklaren dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande alle voorziening en zonder borgstelling.

INGEZONDEN BIJDAGEN

DE BALIE VAN ANTWERPEN VAN 1816 TOT 1835

De tentoonstelling van het Antwerps Rechtsleven van 1800 tot 1950, gehouden van 18 tot 30 November van het vorige jaar, heeft de aandacht gevestigd op het ontstaan der Balie van Antwerpen. Men weet dat het Keizerlijk Decreet betreffende de instelling der Balie dagtekt van 14 December 1810; maar het is minder bekend dat Napoleon het tegen zijn zin ondertekend heeft en wel omdat hij een hekel had aan de advocaten. « Le décret est absurde, schreef hij aan Cambacérés, il ne laisse aucune prise, aucune action contre eux. Ce sont des factieux, des artisans de crimes et de trahisons; tant que j'aurai l'épée au côté, jamais ne signerai un pareil décret; je veux qu'on puisse couper la langue à un avocat qui s'en sert contre le gouvernement » (Douchamps: « De la Profession d'Avocat et d'Avoué », blz. 374).

Het is dan ook niet te verwonderen dat de verkiezingen voor de leden van de Raad der Orde, door dit decreet ingesteld, enkel mochten geschieden mits toelating van de Procureur-Generaal bij het Hof van Beroep, en dat de werking van de Tuchtraad zeer eng beperkt was. Dit blijkt uit het eerste boek der beraadslagingen van de Raad der Orde der Balie van Antwerpen, gaande van 1816 tot 1835, waarvan ik hierna een overzicht wens te geven.

Alhoewel het decreet reeds vroeger in onze stad toegepast is geworden en de aanstelling van onze eerste stafhouder, Mr Bals, reeds van 1812 dagtekt, werd de eerste vergadering der Orde slechts op 25 April 1816 gehouden en wel omdat het aantal advocaten nog te gering was om een Tuchtraad te bezitten, en ook wegens de beroerde tijden: de invasie der vreemde legers, de vervanging van het Frans bewind door onze vereniging met Holland, de slag van Waterloo en de bezetting door de Engelse en de Russische troepen.

De notulen der vergaderingen der Balie, alsook de beslissingen van de Procureur-Generaal werden genoteerd op losse vellen, die pas in 1835 ingebonden worden. Zij bedroegen tot de 17e Augustus 1835 slechts het getal 93, dus gemiddeld nog geen zes per jaar. Voor de eerste jaren hebben de notulen hoofdzakelijk betrekking op de uitnodiging van de Procureur om de lijst der kandidaten voor de Raad der Orde op te maken, waartussen de Procureur-Generaal de leden, die er deel van uitmaakten, alsook de Stafhouder verkoos. Daar in het jaar 1816 het aantal advocaten onzer Balie 23 bedroeg, verklaarde de Stafhouder op de reeds vermelde vergadering van 25 April 1816, dat « aangezien de twee derden van 23, strikt genomen 15 uitmaakten, 10 kandidaten moesten gekozen worden tussen de 15 oudste aangenomen advocaten ».

De toen in functie zijnde Stafhouder was, zoals reeds hierboven vermeld, Mr Bals; zijn voornaam, noch die van de 15 oudste advocaten in de notulen aangeduid, worden genoteerd, evenmin als voor de andere leden der Balie, waarvan de volledige lijst slechts van af de 29e November 1819 in de notulen opgemaakt werd, wel met de straat waarin zij woonden, doch zonder aanduiding van nummer; dit laatste was nu zonder grote betekenis, aangezien die lijst enkel voor de Raad zelf bestemd was en niet gepubliceerd werd.

Zoals ook reeds hierboven gezegd, was Mr Bals reeds van af 1812 in functie, zoals blijkt uit het Provinciaal Archief, telkens weer opnieuw door de Procureur-Generaal aangesteld. In 1816 werd hij opgevolgd door Mr Dochez, welke zijn functie aan het hoofd der Balie gedurende zestien jaar ononderbroken

tot 1831 vervulde. Nooit is dit record in onze Antwerpse Orde overtroffen geworden (1).

De notulen van het eerste genoteerde rechterlijk jaar hebben verder betrekking op de installatie van de Tuchtraad, op de benoeming van de secretaris en de leden van het Bureel voor kosteloze raad, alsook op de aanduiding der advocaten die voor iedere zaak aangesteld werden, achttien in het geheel, en ten slotte op klachten ingediend tegen twee leden der Balie, de gebroeders Coecke.

Voor de volgende jaren valt niets meer als onderwerpen der vergaderingen van de Tuchtraad en van het Bureel der Kosteloze Raadpleging te melden; doch het weze aangestipt dat van af het jaar 1818 de benaming « Cour Supérieure de Bruxelles » wordt gebezigd, in plaats van « Cour d'Appel ».

Van af 30 Juli 1823 worden de notulen in de Nederlandse taal opgemaakt, en de Procureur-Generaal wordt er in aangeduid « bij het Hoog Gerechtshof », doch de rubrieken in de margina blijven in de Franse taal geschreven. Het Bureel van Kosteloze Raad wordt nu geheten « Bureel van raadpleging voor de behoeftigen ».

In het jaar 1823 is het getal leden der Balie tot 26 gestegen, en voor het eerst worden daarna op de tabel de « advocaten-stagisten », 6 in getal, aangeduid. Merkwaardig is dat er tussen hen vier in een vreemd arrondissement wonen, nl. te « Loven », Brussel (2) en te Lier. In 1826 zijn er 30 ingeschreven advocaten en 11 stagisten, zodat voor het volgend jaar het aantal leden van de Raad der Orde door de Procureur-Generaal van vijf op zeven wordt gebracht.

Voor het eerst houdt de Raad zich bezig met het takseren van honoraria ten voordele van Mr Jean Antoine Coecke, honoraria die niet overdreven werden geacht.

Door beslissing van de Raad in dato van 1 Maart 1828 wordt « op verslag van de heer President der Kamer van Prokureurs » (pleitbezorgers) het jaarlijks aandeel, te betalen in de onkosten der algemene Kamer der Advocaten en Procureurs voor ieder advocaat bepaald op vijf gulden. Hieruit blijkt dat volgens de Nederlandse wetgeving te dien tijde het ambt van procureur nog niet door de advocaten mocht worden waargenomen. Uit een verslag, dagtekenend van 2 October 1828, blijkt dat die bijdrage enkel geldt voor de kosten der kleedkamer, die de advocaten met de procureurs deelden. De notulen van de Raad der Orde vermelden niet dat er een andere bijdrage bestond. Gelukkige tijden!

Hetzelfde jaar heeft de Raad zich weer bezig te houden met klachten tegen een der broeders Coecke, Jean Philippe, die, twee maal geroepen, niet verschijnt om zich te verantwoorden. De Procureur-Generaal, krachtens artikel 28 van het decreet van 1810, beveelt dat hij een derde maal geroepen moet worden. Ten slotte wordt hij bij verstek « gerayaerd ».

De laatste notulen, opgemaakt onder het bewind der Nederlandse regering, dagtekenen van 3 October 1829, hebbende voor doel na de benoeming van de Raad en de Stafhouder door de Procureur-Generaal, het opmaken van de tabel der Balie, welke alsdan 33 ingeschreven advocaten en 12 stagisten telde.

Wegens de Omwenteling treedt de Procureur-Generaal niet meer op vóór de maand April 1831. Krachtens toelating, door hem aan de Stafhouder Dochez gegeven, roept deze heel de Balie op tot een algemene vergadering, gehouden de 15e dier maand. Het aantal

(1) Volgens inlichtingen verstrekt door Dr Ch. Dochez, dezer stad, speelde deze stafhouder een voorname politieke rol, evenals zijn vader, die de eerste voorzitter was van de Provinciale Raad van het Departement der Twee Nethen.

ingeschreven advocaten bedraagt alsdan 38, gelast met het aanduiden der candidaten voor de samenstelling van de Raad der Orde; 12 er van woonden niet in het Antwerps rechtsgebied, vier waren gehuisvest in Holland, een zelfs te Amsterdam. De notuelen worden nu weer in het Frans opgesteld.

Het is slechts op grond van het Koninklijk Besluit van 5 Augustus 1836, betreffende het beroep der advocaten, dat voortaan de Orde door de Stafhouder bijeengeroepen wordt; doch het kan ook nog geschieden op bevel van de Procureur-Generaal.

De notulen hebben dan verder weer betrekking op de aanduiding der candidaten voor de Raad en andere gebruikelijke redenen van bijeenkomst. Er zijn echter enkele punten tussen, die dienen vermeld.

Klacht werd ingediend door de Procureur-Generaal op 9 Augustus 1831 tegen een onstuimig (het was toen nog ons revolutionair tijdperk) stagist, Triven genaamd, omdat hij zich in onbehoorlijke bewoordingen tot de Ondervoorzitter der Rechtbank van eerste aanleg, zetelend als Voorzitter van het Assisenhof, gewend had. Hij had hem nl. gezegd dat «indien de voorzitter de getuige met grotere matigheid zou onderwerpen, deze zou antwoorden.» Daarentegen had de Voorzitter aan Mr Triven gezegd, na ondervraging van een andere getuige, dat «de vraag hem gesteld zo eenvoudig was, dat de verdediger even dom als de getuige moest zijn». Ook was een proces-verbaal door de commissaris van politie tegen Mr Triven opgemaakt geworden, omdat hij zich verscheidene malen aangeboden had in het huis van een commissaris in effecten om zijn dochter ten huwelijk te vragen, met bedreigingen voor het geval dat haar vader zou blijven weigeren zijn toestemming te geven. De Raad gaf enkel een vermaning aan de vrijpostige stagist.

De 19e Januari taksdeerde de Raad het honorarium van Mr Triven, vermoedelijk voor zijn assisenzaak, na moeilijkheden ook met zijn cliënt, op 150 gulden. Dezelfde dag werd het honorarium van een ander advocaat op 300 gulden getakseerd, twee zeer aanzienlijke bedragen voor die tijd. Het Hollands geld was toen nog de gangbare munt.

Op 20 Mei 1832 besluit de Raad der Orde van de lijst der advocaten te schrappen diegenen welke in het buitenland gevestigd zijn, en diegenen die sinds jaren buiten het arrondissement verblijven. Dit belette niet dat tot in het rechterlijk jaar 1833-1834, het laatste waarvan notulen in de bundel voorkomen, nog een advocaat wonend te Vilvoorde, en een ander te Lier, steeds op de tabel opgenomen bleven. Dit jaar waren er 31 ingeschreven advocaten en 12 stagisten.

Het verslag der zitting van 20 Januari 1834 bevat o.m. twee vermeldingen die ik nog wil aanstippen. De Procureur des Konings deelde mede dat voortaan, wegens het onbehoorlijk gedrag van enkele advocaten, die in de gevangenis hun cliënten waren komen bezoeken, voortaan bij de veroordeelde gedetineerden de advocaten enkel zouden worden toegelaten mits de goedkeuring van het bestuur der gevangenis, en bij de nog niet-veroordeelden, mits voorafgaandelijk verzoek tot de Procureur des Konings gericht.

Een taksatie op die datum door de Raad gedaan in franks, bewijst dat de Hollandse munt door de Belgische vervangen was geworden. Meteen blijkt dat de mildheid van de Raad zeer verminderde, want een rekening van 174,60 frank werd op 130,— frank teruggebracht.

Voor het jaar 1834-1835 is enkel bewaard de aanduiding der candidaten voor de Raad der Orde, met de aanwijzing der zeven aangestelde leden en van de Stafhouder. Voor het jaar 1835-1836 is er alleen het verslag van hun aanstelling.

Antwerpen was toen nog wel groot door zijn roemrijk verleden, maar het was zeer klein geworden in zijn leven en bedrijvigheid. Laten wij hier als slotwoord herinneren aan de opmerking door Napoleon gemaakt de 30e Juli 1803, toen hij voor het eerst onze stad kwam bezoeken: «J'ai parcouru votre ville, elle ne présente que ruines et décombres, elle ressemble à peine à une cité d'Europe. J'ai cru me trouver ce matin dans une ville d'Afrique. Tout y est à faire, port, quai, bassin d'échouage.» Dertig jaar later zag de stad er veel beter uit, dank zij de verwezenlijking der plannen door de Keizer en Koning Willem I opgemaakt. Wat zouden de tijdgenoten zeggen, indien zij hier thans moesten terugkomen met de herinnering aan hun vorig leven?

Fr. WITTEMANS,

Archivaris der Balie.

NOOT: De uitoefening van hun beroep werd destijds de advocaten bemoeilijkt omdat de verschillende rechtbanken verspreid waren. Het Gerecht werd in 1796 voorlopig eerst uitgeoefend in het stadhuis, doch nog hetzelfde jaar voor korte tijd overgebracht in de St Michielsabdij, om dan weer het stadhuis te betrekken.

De «Criminele Rechtbank» was te voren voorlopig ingericht in de Lange Gasthuisstraat, ten huize van de «geëmigreerde burger» della Faille de Leverghem. Doch alle instanties werden in 1800 overgebracht in de «Tempel der Wet», zijnde de oude kerk der Jezuïeten, thans de St Carolus Borromeuskerk, en in 1802 op de Stadswaag, daarna, in 1816, in het oude Seminarie op de Groenplaats, thans het Postgebouw geworden, na het oprichten van het tegenwoordige Gerechtshof in 1877.

Het Vrederecht, de Politierichtbank en het Krijsgerecht bleven echter zetelen op het stadhuis. De Handelsrechtbank, opgericht in 1799, betrok eerst het «Théâtre de la Sodalié», thans het hoofdgebouw der Stadsbibliotheek, om weldra te worden overgebracht op de eerste verdieping van de Beurs, waar zij bleef zetelen tot de vergroting van het Gerechtshof in 1933.

Al deze gegevens zijn betrokken uit P. Génard: «Anvers à Travers les Ages», deel II, blz. 303, en uit de catalogus der «Tentoonstelling van het Antwerps Rechtsleven», gehouden van 18 tot 30 November 1950. opgezocht door de heren Laenens en Leemans, der Griffie der Rechtbank van eerste aanleg, de zo naastige mede-inrichters dezer merkwaardige tentoonstelling.

BALIELEVEN

VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN

Algemene vergadering te Kortrijk op 27 Juni a.s.

Er wordt aan herinnerd dat de confraters, die de algemene vergadering te Kortrijk op 27 Juni wensen bij te wonen en die wensen deel te nemen aan de verschillende manifestaties, welke te dezer gelegenheid worden georganiseerd, hun inschrijving ten laatste op 18 Juni dienen te doen toekomen aan Mr Jules Mayeur, Dolfijnkaai 6, te Kortrijk.

De inschrijvingskosten bedragen 110 frank voor de lunch (85 frank voor de stagiaires) en 275 frank voor het banket (200 frank voor de stagiaires). Hierin zijn begrepen wijnen en dienst.

De stortingen dienen gedaan op P.C.R. 5085.89 van de Balie van Kortrijk.

VLAAMSE CONFERENTIE BIJ DE BALIE TE GENT

Reeds lang was Kapitein Dr Jan Verbruggen, deskundig kenner van de Slag der Gulden Sporen, aangekondigd met een voordracht, doch zoals het grote mannen past, die het bovendien druk hebben, gunde spreker ons de tijd om ongeduldig te worden. Tot dan eindelijk voorzitter A. Dua zijn vriend aan de vergadering kon voorstellen.

Kapitein Verbruggen, wetenschappelijk bezorgd en ver van alle romantiek, boeide zijn publiek met een aandachtig beluisterde uiteenzetting, waaruit mocht blijken hoe onbeduidend de onmiddellijke oorzaak is geweest van wat men later «de Slag der Gulden Sporen» heeft geheten, wat niet wegneemt dat reeds lang iets aan het broeien was in onze gewesten. Bijna scrupuleus gedetailleerd was het beeld dat Dr Verbruggen ophing van de opstelling van de adel in de strijd. Deze adellijke strijders, die wel is waar met hun paarden een voorsprong hadden op de Gemeentenaren, bleken met hun korte wapens niet opgewassen tegen de met overtuiging toegebrachte slagen van de langere «goedendags».

De vergadering, vereerd met de aanwezigheid van de heer Stafhouder, verliet met een dankbaar gevoel de vergadering, waar zij een objectieve kijk had verkregen op de strijd die, door de tijden heen tamelijk vervalst, als de slag op de Groeningerkouter bekend blijft.

* * *

Naar een geheel ander terrein verlegde de Vlaamse Conferentie de aandacht van haar leden met de causerie van Dr Jur. M. Nostavac, voormalig rechter te Zagreb, die de aanwezigen kwam onderhouden over «Le nouveau Droit en Yougoslavie».

Spreker, die in zijn land als overleden en begraven te boek stond, slaagde er vóór een achttal jaren in Yougoslavië te verlaten om aan de communistische terreur te ontsnappen. Een paar jaren terug vestigde hij zich in ons land en aarzelde hij niet om, voor den brode en de behoeften van het lieve gezin, als handarbeider aan het werk te gaan.

Dr Nostavac hing de aanwezigen een levendig beeld op van de in zijn land heersende rechtstoestanden en de manier van rechtspreken. Als bekend wordt slechts een schijn van vrijheid geëerbiedigd. Het Gerecht is er eerder tot caricatuur geworden en niet langer te beschouwen als een instelling waarop het individu staat kan maken om zijn rechten beschermd te zien.

De toestanden zijn evenwel zo dat de rechters hun functie slechts kunnen uitoefenen onder bedreiging van oubliettes onder, boven en achter zich. Men huilt bij de gedachte dat een rechter in de uitoefening van zijn taak aldus gekneld zit in de greep van hetgeen de negatie zelf is van het Recht.

Spreker kreeg — zoals te verwachten was — nog talrijke extra-vragen vanwege zijn toehoorders te beantwoorden.

* * *

Het gezegende Meiweertje, dat 1, 2 en 3 Mei heeft getekend, was de gedroomde conditie waarin de Vlaamse Conferentie haar jaarlijkse uitstap heeft ondernomen. Dit jaar ging het, met een vrij talrijk gezelschap, naar het Rijnland.

In weerwil van het vroege morgenuur dat voor de aftocht gesteld was, bleken de mannen uiterst praatziek en waren de dames, in het gezelschap, niet minder beminlijk dan naar gewoonte.

Tot Luik bleek het een tocht zonder geschiedenis te kunnen worden. In de Cité Ardente evenwel werd

nog even halt gehouden om de heren toe te laten de dames met Meiklokjes te bedenken, alvorens het lieve vaderland te verlaten.

De tolformaliteiten verschafften ons de gelegenheid om voorkomende tolagenten — in een bekend voorkomende uniform — beleefd en voornaam Frans te horen praten. Sommigen kregen er spijt bij de koffie en de sigaretten thuis te hebben gelaten en de voorzitter was er als de kippen bij om de tolparade te filmen.

Te Aken stemde de tussen het puin bewaard gebleven Domkirche ons bijzonder dankbaar. In de «Vier Jahreszeiten» was de dankbaarheid niet geringer voor de gevarieerde overvloed waarmede wij onze honger en dorst konden stillen. Het was ook daar dat sommigen aangegrepen werden door een tot nog toe onverklaard gebleven koorts voor vergelijkende taalstudie met practische «zupassungen». Aan de afwezigen — Sie hatten auch damals ungeleich! — werd bij menige onbedaarlijke schaterlach, een stille gedachte gewijd.

De dames, die voor het thuisgebleven grut een «Hummelpupchen» wilden meenemen, en gehoopt hadden zich dadelijk op de gewenste voorraad Ansicht-karten te kunnen werpen, kwamen bedrogen uit. Geen tijd te verliezen, luidde het en bovendien waren de winkels dicht, al bleek menige deur open!

Alom trof de 1 Mei-stemming. Wij deden er de ervaring op dat, waar de wijnstok groeit, zijn sap ook lustig wordt gedronken. Het past ten andere niet alleen de smaak van de lieden, doch vnl. die van de wijn zelf te loven. Kleurrijke meibomen alom in de zon maakten van deze eerste dag een werkelijke feestdag.

De Rijn bleef ook op deze reis betoverend, ook al spande zich iemand in om ons door de micro heimwee te doen krijgen naar de Leie en om ons duidelijk te maken dat alles ten slotte was zoals bij ons, maar anders, auf Deutsch. De Ahrwijn is lekker gebleken voor wie de fles wist te kiezen.

Mooie stadjes rijgden zich als paarden langs de goede wegen. In de fonkelnieuwe kazernes zijn ons jongens ver van huis en blijken zij gevoelig voor een handengewuif uit een Belgische car.

Tegen de avond belandden we te Koblenz, waar wij — na niet weer te geven en nog moeilijker samen te vatten bosavonturen — terechtkwamen in de aangewezen «Rittersturz», droomschoon gelegen op de top van de helling op de oever van de Rijn, vanwaar men — bij avond — de lichttover van de stad overzien kan en het denderen van de treinen in de diepte beluisteren.

De tweede dag zou ons naar Trier brengen, voor een deel van de reisweg langs de Rijn en de bijna niet te tellen kastelen, ten dele bewoond, ten dele ruïnes, ten dele ook toekomstige ruïnes. De middag werd te Rüdeshheim — o, Drosselgasse! — doorgebracht. Na de overtocht naar Bingen voerde de car ons naar de Moezel, die ons alweer met een andere sfeer en met een andere variëteit van Duitse wijn beroerde.

Trier, met zijn monumentale en indrukwekkende Porta Nigra en zijn brede lanen met stijlvolle patriërshuizen, heeft velen bekoord.

Voor een deel van de groep bleek Trier evenwel niet het eindpunt van de dagtocht, vermits de capaciteiten van het hotel overschreden waren en, buiten de stad, aanvullende accommodatie diende gezocht. Zij werd gevonden, zoals ten andere de gewenste stemming om, in een Weinhaus, een besproeide avond door te brengen.

Een late avondwandeling, waarbij gevelopschriften in het Latijn ontcijferd moesten worden, snuisterijen achter gesloten winkelramen gekeurd en enkele «sopkes» dienden geproefd, maakte overigens vertrouwd.

met de aan Amerikaanse soldaten van het bezettingsleger geboden ontspannings- en inspanningsmogelijkheden.

De Zondag, die voor velen begon met een morgenwandeling door de nog ingedommelde stad en met een bezoek aan een van de zeer mooie kerken, bracht het gezelschap terug naar huis via Wasserbillig, waar wij de eerste Luxemburgse appreciaties over onze Prinses te horen kregen, de stad Luxemburg, die nog een deel van de huwelijksfeesttooi had bewaard, en Namen—Brussel, waar het eigen brouwsel aan de geproefde Rijn-, Ahr- en Moezeldrankjes werd getoetst.

Een schitterend verlopen uitstap, getekend door een blauwe wolkenloze hemel, een temperatuur van 30° in de schaduw, een onverzwakt goed humeur, een onbetaalbare en aanstekelijke spiritualiteit en een hartelijkheid die alle deelnemers nog lang zal heugen.

M. D. C.

MEDEDELINGEN

VLAAMS RECHTSGENOOTSCHAP TE LEUVEN

Door het bestuur van het Vlaams Rechtsgenootschap te Leuven werd onderstaand rondschrijven aan zijn leden toegezonden:

Waarde Heer en geacht medelid.

Het bestuur van het Vlaams Rechtsgenootschap (vereniging van de Vlaamse oud-studenten van de Rechtsfaculteit te Leuven) heeft de eer u uit te nodigen tot de algemene vergadering, die zal doorgaan te Leuven, op Zondag 21 Juni a.a., te 10 u. 30, in haar Gerechtszaal (ingang langs het Pauscollege). Op de dagorde staat het actuele probleem van de *Toekomstmogelijkheden voor de jonge doctors in de rechten*. Zullen het woord voeren: Prof. R. Vandeputte over de privé-sector en de kolonie; Prof. Fr. E. De Vischere over de administratie van Staat, provincie en gemeente; Mr K. Van Baarle over de balie. Nadien is er gelegenheid om samen te lunchen in het «Maison des Brasseurs» (Fochplein). De inschrijvingsprijs bedraagt 125 frank en dient overgeschreven op P.C.R. 1328.33.

Een enquête onder de leden heeft uitgewezen dat velen het wenselijk achten de *Annalen voor rechtsgeleerdheid en Staatswetenschappen* verder uit te geven. Het bestuur heeft dan ook besloten het contract voor het jaar 1953 te hernieuwen. Een eerste nummer van de nieuwe jaargang (nr 51) is reeds verschenen en werd aan de abonneuten van 1952 toegezonden.

Een aantal leden hebben hij bijdrage voor 1953 reeds betaald, waarvoor het bestuur hun hier zijn dank betuigt. De anderen zullen voorzeker niet nalaten, zonder uitstel de som van 200 frank (150 frank voor hen die de Universiteit sedert niet meer dan vijf jaar verlaten hebben) over te schrijven op P.C.R. 1328.33 van het Vlaams Rechtsgenootschap te Leuven. De reeds verschenen nummers van de *Annalen* zullen hun zo gauw mogelijk worden toegezonden.

VERGADERING VAN DE INTERNATIONAL LAW ASSOCIATION TE ANTWERPEN

Op Zaterdag 6 Juni l.l. was door de Belgisch-Luxemburgse tak van de International Law Association, samen met de Nederlandse tak van de vereniging, een vergadering belegd te Antwerpen, ten einde het

ontwerp van constitutie der Europese Unie te bespreken.

Talrijke juristen uit Nederland en uit België vergaderden in de zaal van de Provinciale Raad, onder voorzitterschap van Stadhouders Devèze en Boelens.

Wij delen hieronder het verslag mede dat over deze uiterst belangrijke vergadering werd uitgebracht in de «Nieuwe Rotterdams Courant» van Maandag 8 Juni.

* * *

Er waren twee Belgische en twee Nederlandse prae-adviseurs en van beide tweetallen bleek er telkens een in grote trekken vóór en een overwegend tegen het ter tafel liggende ontwerp-verdrag te zijn. De voorstander bij de Belgen was de senator Vermeulen, die zelf deel uitmaakt van de Assemblée ad hoc en een actief aandeel heeft gehad in de opstelling van het ontwerp. Hij beval de juristen aan, de tekst van het ontwerp te bestuderen en te analyseren en aan te duiden wat er voor juridische fouten in zitten. Een raad, waar men zich over het algemeen niet aan hield. Wat op zichzelf niet onbegrijpelijk is, want juist in het internationaal rechtelijke en dan nog wel wanneer men zich met een ontwerp-verdrag bezig houdt, is het vaak ondoenlijk, het juridisch wenselijke strikt te scheiden van het politiek wenselijke. De tegenstander bij de Nederlandse prae-adviseurs, Mr C. H. Telders, uit Den Haag, vond de raad van Prof. Vermeulen dan ook gevaarlijk: de technische kwesties zouden de aandacht van de wenselijkheid kunnen afleiden.

Mr Telders van zijn kant zou boven het ontwerp prefereren een samenwerking om te beginnen in een ruimer verband dan dat van de continentale Zes en voorts een samenwerking volgens een mentaliteit als de Engelse; een formeel veel lossere samenwerking dus, waarbij men kan denken aan het Britse Gemeenbest.

De Belgische prae-adviseur-tegenstander, Prof. Gijsselynck, betoogde, dat de sociologische onderbouw voor de Europese Gemeenschap nog ontbreekt; er is geen belangstelling voor bij het publiek en deze apathie kan vijandigheid worden, wanneer de Gemeenschap het een of andere nationale belang in het nauw zou brengen. Het verdrag zou als papieren grondwet zonder sociologische onderbouw nutteloos zijn, maar ook gevaarlijk voor het afzonderlijke volksbestaan en zelfs voor de bestaande volkenrechtsorde. Het ontwerp-verdrag verdient naar de mening van Prof. Gijsselynck te worden verworpen, maar wel zal men rustig voort moeten werken aan nieuwe plannen.

De Nederlandse prae-adviseur, die zich voorstander toonde van een samenwerkingsvorm als door het verdrag beoogd, was Mr A. Stempels, uit Rotterdam. Hij legde bij zijn bespreking van een aantal bepalingen uit het verdrag en de mogelijke ontwikkelingen waartoe zij aanleiding zouden kunnen geven, sterk de nadruk op het parlementaire aspect van hetgeen zich bij de Europese eenwording afspeelt. De Europese organisaties zijn of worden toegerust met parlementaire organen en de opstelling van het aan de orde zijnde ontwerp was aan een parlementair orgaan toevertrouwd. Dit is een nieuw element in het internationale leven, dat alle aandacht verdient.

Aan de discussie werd overwegend door Belgen deelgenomen. Van hen onderwierp Prof. Van Hecke een aantal verdragsbepalingen aan een kritisch-juridische beschouwing op een wijze die de vergadering wat minder tot politieke standpunten hoefde te brengen. Zijn technische opmerkingen overigens terzijde latende, vermelden wij zijn opmerking, dat het aanbeveling zou kunnen verdienen de ontwerpen Uitvoerende Raad, bestaande uit Europese ministers, samen te voegen

met de ontworpen Raad van nationale Ministers, wanneer het vetorecht in laatstbedoelde raad zou worden uitgeschakeld. Aldus zou een gemengd college ontstaan. (Het denkbeeld van zo'n gemengd college is ook geopperd door een studiec ommissie, die in opdracht van minister Van Zeeland een Belgisch ontwerp voor een Europese Gemeenschap heeft opgesteld.)

De Belgen Limpens en Gunzburg tornden o.m. tegen de voorgestelde zetelverdeling in het parlement der Gemeenschap, waarbij de wens van een paritaire vertegenwoordiging in de Senaat naar voren kwam. Men vreest, dat de drie landen van Benelux anders makkelijk zullen worden overstemd.

Prof. Van Boogaert meende dat geen rekening was gehouden met de rechtssociologische wet van spanning tussen feit en wet. Voorts zou naar zijn mening meer te bereiken zijn als men rekening hield met het netwerk van bilaterale verdragen, die in het volkenrecht sterk zijn gebleken.

De Nederlandse sprekers waren Mr K. Jansma, uit Amsterdam, die op de noodzaak van Europese eenwording wees en het ontwerp-verdrag, nadat het hier en daar wat was bijgeschaafd, wel aanvaardbaar zou vinden; en Mr A. J. H. Hankes Drielsma, uit Rotterdam, die de hele grondslag verkeerd vond en voorts in het bijzonder wees op de gevaren, samenhangende met de bepaling in het ontwerp, betrekking hebbende op de mogelijkheid van een hereniging van Duitsland.

Er waren, zoals men uit bovenstaande summiere aanduidingen wel heeft kunnen opmaken, wat verschillen van mening. Maar de stemming was alergenoglijkst; de Antwerpenaren zijn goede gastheren, en laat ons ook niet de geestige toespraken van voorzitter Devèze vergeten.

VRJE UNIVERSITEIT TE BRUSSEL

De Vrije Universiteit te Brussel kondigt de vacature aan van de hiernavolgende cursus in de Faculteit voor Wetenschappen en Letteren :

Encyclopedie van het recht, met inbegrip van de elementaire gegevens betreffende de Congolsee wetgeving.

De aanvragen der kandidaten met curriculum vitae dienen vóór 30 Juni 1953 toegezonden te worden aan de heer Rector der Universiteit, 50, F. D. Rooseveltlaan.

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie - n° 4.

Wetgeving.

Tijdschrift voor Gemeenterecht - 5° aflevering.

Benoemingen. — Erediensten. — Getuigenschrift van goed gedrag en zeden.

Tijdschrift voor Notarissen - n° 5.

E. Ronse : Het fiscaal regime van de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid en van de naamloze vennootschap. — Rechtspraak. — Wetgeving. — Notariaat.

Nederlands Juristenblad - afl. 23.

Mr M. V. Polak : De stelsels van grondwetswijziging. — Mr L. M. M. Nijst : Perikelen bij minnelijke verkrijging van ter onteigening aangewzen percelen. — Notaris J. Th. Smalbraak : Het nieuwe Burgerlijk Wetboek. — Mr B. L. De Regt : Het familieverband kan aan een overeenkomst het karakter van arbeids-overeenkomst of maatschap ontnemen.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie - n° 4298.

Prof. Mr H. J. Hellema : De goodwill in het belastingrecht. — Dr E. D. Hirsch Ballin : De herziening der Auterswet (VI). — S. C. Ph. M. Keune : Het eigendomsrecht van kerktorens gebouwd voor 1798. — Prof. Mr G. de Grooth : Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Verbintenissenrecht 1952 (IV).

Journal des Tribunaux - n° 3984.

Limpens J. : De l'unification du droit civil et du droit commercial. — Jurisprudence.

Revue de Droit Pénal et de Criminologie - n° 9.

Désiré Merckaert : Le droit pénal congolais. — P. Cornil : Réflexions sur la Justice pénale au Congo Belge. — R. Charles : Le sport et le droit pénal. — Dr Christo Yotis : Le droit pénal hellénique en 1952.

Répertoire Fiscal - n°s 1, 2, 3.

Chronique de Jurisprudence.

Recueil Dalloz de Doctrine de Jurisprudence et de Législation.

Daniel Pépy : Le projet de traité portant statut de la communauté européenne. — R. Savatier : L'interprétation des traités internationaux d'établissement, à propos de la carte de commençant étranger. — A. Heilbronner : Le règlement par l'Etat français des créances résultant de réquisitions de biens français par le Gouvernement des Etats-Unis.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"